

Velja po pošti:
za celo leto naprej ... K 60.—
za en mesec ... 5,50
za iznosomstvo ... 70—
V Ljubljani na dom
za celo leto naprej ... K 58.—
za en mesec ... K 5—
V pravri prejemam mesec ... 4,50
Sobotna izdaja:
za celo leto ..... K 10—
za iznosomstvo ..... 15—

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici štev. 6/III.
Rokopis se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona štev. 50.—

SLOVENEC

Političen list za slovenski narod.

Inserati:
Enostolpna pettvrstna (55 mm široka in 3 mm visoka ali njen prostor)
za enkrat ... po 50,—
za dva in večkrat ... 45,—
pri večjih naročilih primeren
popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.
Poslano:
Enostolpna pettvrstna K 1—
izhaja vsak dan izvenki in
v prazniki, ob 2. urici popoldne.
Redna letna priloga vseki red

Da bomo narod poštenjakov!

Vabilo na jugoslovanski tabor Sveti vojske.

Jugoslavijo imamo. Veseli smo je! Sami svoji gospodje bomo v njej in uredili si jo bomo, kakor bomo sami hoteli.

Zdaj pa je treba truda in znoja naših najboljših mož in vseh domoljubov sploh, da si naš dom kar najbolje uredimo. Pomnimo, da sama narodna svoboda, kakor jo zelo ljubimo, končno vendar še ni vse! Ko bi te svobode ne znali prav rabiti, bi nam ne bila v srečo. Tudi gmotna blaginja ljudstva še ni vse in ni glavno. Glavno namreč pri vsakem narodu je, kakšen je narod sam, to je: kakšni so ljudje. Naše gorje in naše vode, naše doline in naša brda in še marsikaj lepege je kras in ponos naše domovine. A prvo je — človek. In na to preveč pozabljamo, ko govorimo o sreči in lepoti naše domovine! Največji kras in ponos domovine so dobri ljudje. Dobre ljudi narejati pa najbolj domoljubno delo.

To plemenito delo nam je naročal naš pesnik-prerok, Gregorčič, pojoč:

V srcu ljubljenih rojakov
sej zeme plemenitih rož,
da bomo narod poštenjakov,
da bomo narod vrlih mož!

Da bomo narod poštenjakov! To mora biti želja, volja, geslo vseh Jugoslovanov!

Bila bi pa slepa ljubezen do našega naroda, ko bi mislil o sebi tako, kakor mislijo Nemci, da takih na vsem svetu ni, kakor so oni. Narodni ponos je upravičen; narodni napuh pa oduren, kakor je vsemu svetu oduren in neznosen narodni napuh Nemcov. Zato pa je ta napuh ponizan in osramočen pred vsem svetom.

Vsak narod ima napake, kakor jih ima vsak človek. Narod je treba vzgajati, kakor je treba vzgajati človeka. Od vzgoje je odvisno, kakšen bo človek in kakšen bo narod. Njivo narodnega življenja obdelavati, trnje in osat z nje trebiti, na ujuno mesto pa sejati plemenito setev kreposti, to je najnajnejše in najplemenitejše delo narodnih delavcev.

Ce hočemo biti Jugoslovani res kulturni narod — in kajpada hočemo biti! — moramo gojiti vse pane kulture. Ne smemo ostati samo pri vnanji skorji naše zemlje in ne pri vnanji skorji našega človeka. Niti ne samo materialna, pa tudi ne samo umska, marveč zlasti srčna kultura našega jugoslovanskega naroda, — to je, kar nas bo najbolj osrečilo.

Značajen sam, že v ljudstvu značaj ozivljaj, utruj, krepčaj!
Na to mi prvo skrb obračaj, to naša je naloga zdaj! (Gregorčič.)

Tri so zlasti ljudske napake, ki izpodkopavajo narodno blagostanje, kvarijo nječa značaj in mu kratijo ugled: pijančevanje, nenaravnost in sirovost. Organizacija, ki se je zavzela te napake iztrebljati, se zove »Sveti vojska«. Ne vemo primernejšega imena. Krvavim vojskom konec za zmiorom in po vsem svetu! A vojska ostane človekovo življenje. Vojsko vsemu nizkemu, kar vleče človeka v blato, v propast; dvigati pa ga na drugi strani do pravne višine in kreposti! Po vsej pravici se taka vojska imenuje sveta.

Alkohol zlasti igra v slovensko-hrvatskem delu Jugoslavije preveliko vlogo. V Srbiji manj. Alkohol pa ubija v človeku vsak višji polet in pokret. Pijači vdano ljudstvo nima veselja do knjige, ni dovetno za izobrazbo, niti za kaj drugega plemenitega. Alkohol dela ljudi sirove, razbrzdane in podivjane. Kako more biti potem pijanosti vdano ljudstvo »narod poštenjakov in narod vrlih mož?« Treznost je predpogoj in podlaga gmotni, umstveni in srčni kulturi. Treznost je predpogoj in podlaga resnični blaginji v naši Jugoslaviji. To mora vedeti in priznавati — v teoriji in v praktičnem življenju — vsa naša jugoslovanska javnost! Polje, vinograd, gora, morje, ruda, kupčija, pšenica in premog — vse lepo, dobro in potrebno. A niti polje niti morje, niti kupčija niti rudo-kopij nam ne prinesejo blagostanja, ako ne bo poleg vseh teh naravnih zakladov naša zemlja obdarjena s treznim narodom! Vsi resnični in resni prijatelji Jugoslavije morajo torej biti tudi prijatelji in pospeševalci treznosti! Ali mar misli še kdo danes domovino osrečiti z obrabljenimi in neslanimi »napitnicami?« Takega narodnega delavca imamo dovolj!

Zal, da se je zlasti zadnje leto vojske in prve mesce narodne svobode — kljub brezprimerno visokim cenam — pijančevanje tako razpaslo, da mora biti vsakega poštenega Jugoslovana sram in strah. Neverjetno visoke so vso, ki se izmetavajo s prečudno lahkoto za alkohol — ko nam vendar zija nasproti brezno gorja, v katero je pahnila vojska tudi našo domovino! Ali ne vidite, da je vsa Goriška porušena in da bo treba več sto milijonov, preden se vse to popravi? Da siromašnejši del našega naroda — torej velik del Jugoslavije — nima živeža, nima obutala, nima najpotrebejše oblike? Pije in pleše pa se pozno v noči in en sam večer se izmetavajo za alkohol tisočaki! Vse to počenjanje pa se še ogrinja z bliščenim narodnim plaščem: na slavo Jugoslavije! A to je vse prej, samo ne narodno delo! Kam pridemo, ako se bo tako nadaljevalo? Jugoslavija se bo v vinu vtopila! S takim ravnanjem bomo pokazali, da svobode ne znamo rabiti, da je torej še nismo vredni. — Ravnov na-

sprotno smer je treba kreniti! Pokažimo, da smo omikan narod, vreden svobode!

Na pragu, nove velike in veličastne dobe smo — pragu narodne svobode. Ta-koj na pragu te dobe moramo pokazati jugoslovanskemu narodu više cilje in ideale, kakor je služba Balkha in Venere. Cilje resnične in srčne narodne omike; cilje gmotne in duševne blaginje.

Iz teh razlogov sklicuje »Sveti vojska« svoj tabor, t. j. veliki zbor, na nedeljo 19. januraja v veliko dvorano hotela Union niki vseh treh jugoslovanskih plemen: Slovenci, Hrvati in Srbi. Zborovanje bo trajalo od 9. ure zjutraj dalje cel dan.

Razpored govorov:

Prvi: Da bomo narod poštenjakov!

Učitelj Engelbert Gangl: Vzgoja naroda.

Višji šolski nadzornik dr. Michael Opeka: Na peseck — ali na skal?...

Učiteljica gospa Marica Koželj: Vzgoja mladine k treznosti.

P. Jeronim Tomac, kapucin z Reke: Hrvatska »Sveti vojska«.

Dr. Drago Perović, vseučiliški profesor v Zagrebu: »Društvo apstinata« med Hrvati.

Srbski častnik Lazar Bjelić: Treznost v Srbiji.

Dr. Gregorij Žerjav: Alkoholizem in zakonodaja v Jugoslaviji.

Dr. Alojzij Zalokar: Treznost in uravnost — pogoj zdravega narodnega naraščanja.

Gospa Marija Klemenčič: Nrvnost in žena.

Albin Prepeluh, komisar Narodne vlade: Mir med nami!

Župnik in pisatelj Franc Finžgar: Sklepni govor.

Vabimo in pozivljamo na tabor rodujube vseh slojev in vseh strank brez razlike.

Vabimo predvsem razumnijo, ki je dolžno ljudstvu kazati pot, naj počaže, da razume, v čem je pravi narodni napredek.

Vabimo zlasti učiteljstvo, kateremu v roke dan je naraščaj našega naroda, da ga vzgoji v »narod poštenjakov«.

Vabimo delavstvo vseh vrst, ker le trezno delavstvo si bo znalo izvojevati in varovati svoje pravice.

Vabimo vse razumne ljudi z dežele, da bodo potem v svojih krajev širili naše osrečujoče ideje.

Vabimo in pozivljamo zlasti vsa naša društva, ki imajo poklic in nalogo širiti med ljudstvom pravo prosveto, naj pošljemo na tabor svoje zastopnike!

Pridite v velikem številu, kakor zatevamo resnoba časa in resnoba našega stremiljenja! Gre se za to, da položimo

zdrav in krepak temelj srečnemu življenju v Jugoslaviji.

Rojaki! Jugoslovani! V sveti boj za Jugoslavijo, da nam ostane na zunaji neokrnjena, na znotraj neoskrnjena! Na meja porinimo sovražnike nazaj z našega ozemlja! A tudi notranjim sovražnikom, strastem, ki ljudstvo zasužujejo, energično pokažimo vrata ven iz naše domovine, — da bomo narod poštenjakov, da bomo narod vrlih mož!

Naša ljudska stranka.

V resnih časih se bodo zbrali zaupniki Vseslovenske Ljudske Stranke prihodnji četrtek k posvetovanju. Prvič zborujejo zaupniki V. L. S. v svobodni Jugoslaviji in s ponosom bodo lahko prihodnji četrtek ugotovili, da je na ramah naše stranke ležala vsa teža in odgovornost orobodilnega boja za Jugoslavijo. Ko je dr. Šusteršič in z njim nekaj njegovih nepoboljšljivih pristašev hotelo razbiti to stranko ter tako započeti na slovenski zemlji protijugoslovansko propagando po navodilih iz nemškega Dunaja, tedaj je naše ljudstvo in za njim večina duhovništva ter drugega izobraženstva ostala trdno za stavo dr. Krekove stranke, ki je tako očiščena izvojevala pod vodstvom dr. Korošča boj za osvobojenje našega naroda. Teh dejstev ne smemo pozabiti omenjati, ko stopamo v novo dobo našega ljudstva in stranke, ki to naše ljudstvo druži in zastopa.

Izpolnila se je stara želja pokojnega dr. Kreka: zedinjenje vseh Jugoslovanov je izvedeno. Marsik del našega naroda bo treba šele rešiti izpod tujej jarma, toda zedinjenje je proglašeno in večjelj že izpeljano. Sedaj je čas, da iščemo stika s sorodnimi strankami na Hrvatskem in med Srbi. Treba bo, na krščansko demokratični program razviti po vsej širini Jugoslavije ter pripravljati krščansko demokratično zvezo vseh, ki hočejo na tem temelju ustvariti nove socijalne in gospodarske razmere v narodu Slovencev, Hrvatov in Srbov. Ze dr. Krek je položil temelj za tako skupno organizacijo krščansko-socijalnega delavstva s svojo Jugoslovansko Strokovno zvezo. Tudi naš kmet bo dobil prilike, da bo v svojih političnih organizacijah v družbi s hrvatskim in srbskim seljakom izvojeval sebi vreden položaj. Veljava kmetskega stanu se bo v novi državi izdatno dvignila, a tudi težave se bodo izdatno povečale. Vendar je že danes jasno, da bo naš kmet dobil osobito v srbskem seljaku zanesljivega sobojevnika. Če pogledamo na izvršene agrarne reforme v Srbiji, nas ni treba biti strah. In iz glasila prestolonaslednika Aleksandra smo

čigar rokam bi se bile izmužnile vajeti pod vladarjem Francom Ferdinandom. (Pojčtal poročevalc.) O njunem mědsebinem razmerju pravi: »Pota prestolonaslednika Velike Avstrije in pota Tisžova so se križala smotreno, mogočno in osebno. Oba nasprotnika sta imela odprt vizir, bil je bo za biti in nebti. Tisze tudi ni Franc Ferdinand nikdar sprejel.« (Str. 18.)

Kako je mislil Franc Ferdinand o grofu Tiszi, razvidimo najbolje iz pisave »Danzer's Armee-Zeitung«, ki je izhejala s so-delovanjem kroga višjih častnikov (str. 10) in stala v tesni zvezi s prestolonaslednikom. Ta list je napadel opetovanjo ogrskih oligarhov in Tiszo tudi osebno. Izrazi, ki jih je rabil, so bili prav krepki. Dne 9. junija 1910 je pisal ta list o »azijatskih volitvah« (str. 14) na Ogrskem, o Tiszi, ki je zasedel mesta velikih županov s svojimi voljnimi kreaturami, ki vidijo prav tako kakor njih polubog (»Abgott«, Tisza seveda) edino rešitev Ogrske v političnem uničenju ogrskih narodnosti (str. 14). Istotam se govori o »brezprimerem barbarstvu madžarskih mogotcev« (!). Stroškov te blazne politike izigravanja narodnosti proti narodnosti ne bo imel nositi nihče drugi kakor monarhija.

(Dalje.)

LISTEK.

Umor v Sarajevu.

(Dalje.)

Razpoloženje med Srbi v juniju 1914.

Da nam bo umor v Sarajevu umljiv, se moramo ozreti še na dva faktorja, ki sta sodelovala pri stvari: na razpoloženje med Srbi ob takratnem času in na udeleženost grofa Tisze pri tem dogodku.

Razpoloženje med Srbi proti monarhiji je moralno biti znano vsakemu, kdor ima malo smisla za psihologijo ponosnega naroda, ki se je osvobodil brez tujih pomoči in je baš leta 1912. vršil najlepšo nalogi, ki jo more vršiti narod: reševal je brate izpod jarma turškega barbarstva. Kosovo je bilo maščevano! Narejen je bil konec razmeram, ki so sramota za 20. stoletje, ja je namreč Turki, nesposobni za vsak napredok, vladal nad kristiani. Medtem ko je dušo vsakega Srba — in lahko tudi prisiljeno: vsakega poštenega mislečega Slovence — navdajalo čuvstvo hvaležnosti do Boga, veselja in samozavesti, se je Avstrija sudila, zasejati razdor med zavezni, je mobilizirala proti Srbam, njeno nemško popisje je pa smešilo »ušive narode« in impatiziralo s Turki. Nobenega sočutja niso imeli za tisočere žrtve turške krvo-

tom: umorom sultana Murada po Milošu Obiliču. »Kjer žive Srbi, velja Obilič za narodnega junaka. Na mesto Turkov smo pa stopili... sedaj mi kot dedni sovražniki.« (Str. 21.)

Na ta dan so poslali Franca Ferdinandu v Sarajevo in so poskrbeli za to, da ni bilo v mestu niti vojašta niti orožništva, dasi so se vrstile v okolici velike vojaške vase. »Kdo je na to tiščal, da je bil na kritično nedeljo Sarajevo čisto brez vojašta... ne vemo... In oblasti so vendar vedele, da se nekaj plete proti nadvojvodovi! Ob vsej poti, ki je bila dan poprej natančno določena, so stali policisti kvečjemu na vsakih 200 korakov, število detektivov ni znano. Orožništva in vojaška pa ni bilo v celem mestu nič. (Podčrtal poročevalc.) Po prokletem atentatu je bilo pa naenkrat mogoče, do 9. ure večer spraviti dve brigadi v Sarajevo deloma peš, deloma po zelenicah. Veliki grehi opuščanja so se zgodili. Krive naj opravijo to s svojo vestjo.« (»Danzer's Armee-Zeitung«, citat na strani 10.) Glavni krivec je opravil to ne samo s svojo vestjo, ampak tudi že z večnim sodnikom: grofom Tisza.

Grof Tisza in Franc Ferdinand.

Grof Tisza označi pisatelj na str. 12 kot »najmogočnejšega nasprotnika nadvojvodovega dočodka z enim svetlim momen-

čuli naravnost silne besede: »Zemlja je Božja in kmetova!« Res, zemlja bodi last tistega, ki jo obdeluje. Zato je čisto gotovo, da se bo razdelitev veleposestev kmalu izvršila. To bo našemu kmetu velika pomoč in tudi naš delavec si bo s tem mogel pomagati.

Cakajo nas pa še druge nove naloge, ki si jih moramo začrtati v svojem programu. Stojimo na stališču popolne pravičnosti napram vsem stanovom, ki so produktivni, ki delajo in tako množe blagostanje skupne družbe. Ker je to načelo utemeljeno v krščanski pravičnosti in vzajemnosti, zato odklanjam vsak teror in vsako nasilje stanu proti stanu. Kot nasilje in krivico pa smatramo tudi kapitalizem, ki mu veljav naš skupni najodločnejši boj. V kapitalizmu pa je zapopadeno ravnotako izkorisčanje delavcev sil, kakor izmozgvanje kmeta, navijanje cen in odruščvo z blagom in živilim. Naše narodno gospodarstvo se ima postaviti na zadružne temelje, ki zagotavljajo pravično ureditev gospodarstva vseh delavnih stanov.

V novih časih in novih razmerah stopejo zaupniki naše ljudske stranke k prevažnemu zborovanju in posvetu. Naše ljudstvo preživlja zgodovinske in usodne trenutke. Zato je to zborovanje neizmenne važnosti. Disciplinirana armada našega organiziranega ljudstva nam je porok, da bo naše ljudstvo vedelo vpoštovati velikost sedanjega časa ter bo z vzajemnim delom premagalo vse težkoče teh dni v miru in redu.

Vsi, ki Vam je mar sreča in blagostanje ter mirem in reden razvoj duševnih in materialnih sil našega ljudstva na podlagi krščanske demokracije, vsi, ki ste pravljeni sodelovati v ta namen, — dobrodošli!

Našemu ženstvu.

Ni se še poleg potres, ki ga je v človeški družbi povzročila svetovna vojna, še poka in se podira na vseh koncih in krajih in oblaki prahu, ki se dvigajo iz razvalin, nam zastirajo jasen pogled v bodočnost. Toda narodi se že pobirajo s tal in z mrzljino vnemo in naglico snujejo novo hišo, nove pogoje za življenje.

V tej odločilni tekmi za obstanek in bodočnost nastopa tudi naš troimeni narod Srbov, Hrvatov in Slovencev. Kakor drugod, je tudi pri nas še vse narobe, tudi mi smo še vsi omoteni od silnega vzleta — naš je svetovni potres vrgel navzgor! — a eno že vemo vsi: Živeti hočemo in za vseko ceno ohraniti svobodo in samostojnost. In še več vemo: Med svobodnimi narodi nočemo biti zadnji, ampak prvi!

Tega nam ne narekuje puhla ošabnost, ampak zavest sposobnosti in moči, ki poje v naših dušah in naših žilih in hoče na dan.

Naši možje in fantje so se že vrgli na delo, da se krešejo iskre: izdelujejo načrte za gospodarstvo, šolstvo, sodstvo, finančno in politično upravo, organizirajo se politično in socialno.

Kaj pa me ženske ob tem? Me, ki smo v vojni pokazale, da znamo trdno stati na lastnih nogah in da zmorem vsako delo, ki se ga resno lotimo; me, ki smo vzdrževali in vzdržale družino in dom in s tem up in voljo do življenja naših fantov in mož; me, ki smo ob najodločilnejšem trenutku krepko posegle v politiko ter v boju za deklaracijo vnele in razširile misel narodne svobode in zedinjenja do zadnje koče? Ali naj me ženske sedaj ostanemo ob strani s prekrizanimi rokami? Ah, kaj še!

Priči tega ne smemo, ker moški sami nikdar ne bodo zmogli ogromnega dela, ki nas čaka in kliče vsepovsod, drugič pa tudi nočemo, ker se zavedamo svoje moči, svoje sposobnosti, pa tudi svoje dolžnosti in pravice, da se udeležimo dela in pomagamo pri zgradbi temeljev za srečnje in lepo bodočnost našega naroda.

Da, delati hočemo tudi me ženske: doma, v kmetijstvu, v obrti, trgovini, v šoli in uradu. A nočemo delati molče kakor živina, marveč hočemo povedati tudi svoje mnenje, kako in kaj želimo, da se uredi in izboljša v javnem in zasebnem življenju, da bomo v novi domovini zadovoljne tudi ženske državljanke.

In povedati imamo velikol! Predvsem glede naše vzgoje in izobrazbe, naših razmer v pridobitnem delu in službi, naše pravice do neomadeževanega zakona in srečnega materinstva, šolske in javne vzgoje mladine, naših zasebnih in državljaških pravic itd. itd. Katera izmed vas si ni že ob raznih prilikah zelela, da bi mogla v javnosti povedati svoje mnenje ali da bi to storila kaka druga ženska? A dosedaj nam to ni bilo mogoče, ker nismo imeli svojega glasila, svojega lista. Poslej bo to drugače:

Te dni izide ženski list.

Slovenka,

ki bo zastopal v javnosti žensko mnenje in ženske koristi. Naše kmetske in meščanske gospodinje in hčere naše učiteljice, obrtnice, uradnice, uslužbenke in delavke bodo mogle v njem izražati svoje zahteve in naslete,

sposnavati pa tudi težnje in pridobitve hravatskih in srbskih sester ter žena po vsem kulturnem svetu. Tu bomo ženske sukale »uma svetli meč za vse resnično, lepo in dobro, se medsebojno spoznavale, podpirale, izobraževale in vzgajale, bodrile na delo. Tu bo pa našo ženstvo tudi plemenite utehe in razvedrila v lepih pesmih, črticah in povestitih naših in tujih pisateljev in pisateljev.

Da bo »Slovenka« stala na krščanskem stališču in da bo to stališče vselej, kadar bo treba, najkrepkejše branila, za to jamči že njeni ime. Slovenka je bila vsekadar najzvestejša hči katoliške cerkve.

Ze prva številka »Slovenka« bo jasno razodevala, kaj hočemo, in pričala, da ne stremimo samo naprej, ampak tudi navzgor. Trdno smo prepričani, da se bo zbralo v našem sotrudniškem kolu vse, karkoli je pri nas dobrega in plemenitega, kar je zmožno poleti in duha. »Slovenka« mora postati jasna priča, da versko prepričanje izobrazbe ne omejuje, marveč jo le poglobuje in požlahtnuje. Naša ženska inteligenca bo pokazala, da nikakor ne zastaja za ženstvom drugega svetovnega prepričanja.

A ve, žene in dekleta, pokažite, da umete sedanj veliki čas in svoje naloge v njem, pokažite, da veste ceniti izobrazbo in svobodo besede, da ste zrele za lastno glasilo:

Vsaka naj se naroči na »Slovenko!«

Vzpodbujujte se med seboj na naročbo, agitirajte od hiše do hiše, od družine do družine. Ne dajte se osramotiti od moških, ki se prav pridno oglašajo in nabirajo naročnice. Kot prvi se je prišel osebno naročiti na »Slovenko« priprost vojak. To je idealizem!

Torej, žene in dekleta, izkažite se!

Prva številka »Slovenka« bo obsegala naslednje spise: Cilka Krekova: Sestram! Dr. Anton Bon, Jeglič: Žena v krščanstvu. F. S. Finžgar: Naše kmetiško ženstvo in nova doba. S. T.: Ženska nadaljevalna šola po vojski. M. Elizabeta: I tebe, žena... Mihal Mošker: Dr. Krek in ženska. M.: Stoletje otroka. Dr. Fr. Mohorič: Ženska in pravo. Dr. Fran Jež: Kaj je s podporami? (veleaktualen članek za vse žene, ki jim gre vojaška ali amerikanska podpora!) — r—: Naša mladina. Lea Fatur: Za naš Jadran. — Razen tega že več lepih in zanimivih stvari. Vsekakor bo moglo naše ženstvo že iz prve številke svojega lista črpati bogate zaklade za um in srce. Vsakteri bo žal, ki se ne bo naročila.

»Slovenka« bo izhajala za sedaj po enkrat na mesec — 15. dan — in stane letno 12 K, polletno 6 K. Naročina naj se posilja: Upravi »Slovenko«, Ljubljana, Katoliška tiskarna, II. nadstropje.

Vestnik Krščanskosocijalne zveze.

Po mislih nekaterih naših razumnikov je delo v izobraževalnih družtvih za naše gibanje vnašnjega pomena. Smatrajo ga za nekak zunanj okrasek, ki sodi v naše gibanje radi popolnosti; ki sodi vanj, ker se mora pač raztezati naše delo na vse strani življenja. Gojitev zadružništva, politično želanje mora imeti neko dopolnilo v pravne delu. Predavanja, petje in igre v izobraževalnih družtvih so stvari, ki naše socialno delovanje lepo zaokrožijo. Življenskega pomena prosvetno delo za nas pa ni. Ce bi ga ne bilo, bi zgubili nekaj lepega in koristnega, a shajali bi vendar prav dobro.

Iz tega izvira ona nezadostna mera zanimanja, ono podcenjevanje nalog, ki so postavljene Krščanskosocialni Zvezzi med našim ljudstvom. To naziranje je za nas velika nesreča. Nesreča zato, ker se nazivlja in smatra za zunanj okrasek to, kar je v resnicu podlaga naše moči, izvor naše veljave v socialnem oziru. Naš kulturni program, vse naši veliki načrti so papir in gola beseda, če se ne zanesajo v ljudske množice, če se ne zasidrajo v mišljenje in hotenje ljudstva, če ne postanejo del njegevega značaja. Kulturne misli, ki so le last malega tropa ljudi, ne postanejo nikdar tvorna sila v socialnem življenju in zgrešijo zato svoj namen.

Preporod našega ljudstva se je izvršil v naših družvenih prostorih, v celotnem mirnem delu, v nemotenem, vztrajnem vzgajanju. Izobraževalna društva so spremenila naš program iz papirja v življenje. Ona so v dveh desetletjih povzročila, da je postal nositelj Krekovih načel — narod.

To je delo Slovenske Krščanskosocialne Zvezze (S. K. S. Z.), ki je bila ustanovljena leta 1897. in sicer ji je bil oče dr. Krek, ki jo je tudi vodil do svoje prezgodne smrti. Iz društva, ki je bilo namenjeno prvotno samo za Ljubljano, se je razvila tekom dvajsetih let mogočna kulturna organizacija in bi zdaj res sijajno uspevala, da ni prekinila svetovnega vojna njenega dela. Danes je Krščanskosocialna Žveza ljudska prosvetna matica, združuje vse društva v eno telo, ki priznava krščansko načelo za svojo podlago. Kakšna bi bila njen

moč, če bi bila do danes delovala nemoteno, razvidimo iz tega, da je imela še leta 1913. nekaj manj kot 500 društev osrednje organiziranih in ta so štela blizu 50.000 članov, in v knjižnicah, ki jih je ljudstvo uporabljalo, je bilo nad 105.000 knjig in nad 2000 predavanj se je vršilo na leto ter nad 1050 gledaliških predstav. Ogromno kulturno delo so vršila naša izobraževalna društva in še ga vršijo. Ako nam bo sreča mila, kočemo to izvesti pred svet ob 25-letnici Krščanskosocialne Zvezze (l. 1922.) in takrat se naj čuje, kdo je največ storil za pcvzdigo našega slovenskega ljudstva in če so tisti res tako malovredni, ki morajo slišati to ime. Priznati moramo, bodisi Pavel ali Savel, da je Krščanskosocialna Žveza naš narod vzgajila, z delom, ki je bilo samo idejno in — brezplačno.

Vse, kar je svetovna vojna prekinila, v mnogih slučajih uničila, se zdaj poživlja, se dviga iznova k življenju. Žal, da tega niso deležni vse naši bratje in da je zato skaljeno naše veselje. Vendar kar nas je svobodnih, nimamo najnovejšega dela, ko da zaposlimo naše ljudstvo tam, odkoder mu izvirata blagoslov in sreča. Zavniti ga moramo od vsake nepostavnosti, navajati ga k redu in miru. To šele pomeni svobodo, drugo pa je anarhija, prekustvo. Zbirati ga moramo v izobraževalnih in prosvetnih društvih, gledati moramo, da se nasitijo vse oni, ki so že njeni naukov in idej. Res, da naš čas ni v rožicah, pa tako slab tudi ni, kakor ga mnogi slikajo. Svet se hoče očistiti, socialno dvigniti in to ravno mi hočemo. Hudo je samo dvoje: mnogi delajo to z dovoljenimi in nedovoljenimi sredstvi, pred ničemer jih ni strah, vsako dobro zametujejo; drugi pa, da ničesar ne storijo in so vsakemu čiščenju nasproti vsled razumnega neumevanja. Zlo je prvo kakor drugo, ie da je prvo večje.. Ljudstvo je treba očistiti plevela in pomesti smeti iz njega, takrat se bo šele zavedlo nove svobode in svobodnih državljaških pravic, ki se jih ni nikdar vživalo. Potem šele bomo peli veselo pesem, ki se bo razlegala po jugoslovenskih dobravah.

Izobraževalno delo se mora torej prizeti iznova, in sicer še preden se bomo sešli z vsemi brati k skupnemu slavlju osvobojenja. Njim, ki ječijo zdaj pod težo nemškega divjaštva ali italijanskega imperializma, bomo potem posvečali tem več pažnje, da se dvignejo čimprej na eno stopinjo z ostalimi. Zdaj pa delajmo vse v tem krougu, ki nam je mogoč, in pripravljajmo gradiva.

Da bo društvo delo olajšano in da bodo imela svoj centrum, kjer se bodo lahko spoznavala, podpirala drug drugega, našla dovolj gradiva za vse društvene potrebe, prične izhajati iznova »Vestnik Krščanskosocialne Žvezde«, list, ki je l. 1914. prvič stopil v свет, štel 6 številk, a je moral vsled vojnih razmer prenehati. Mislimo, da bo zdaj mogoče, da izide vsak mesec. Poskrbelo se je vse, da bo odgovarjal svojemu namenu, v ostalem pa, da se bo vsestransko podporo izpopolnila.

»Vestnik Krščanskosocialne Žvezde« bo izhajal mesečno na osemnajstidesetih straneh in bo stal letno 15 K. Pri sedanjih razmerah še ni mogoče, da bi bila cena nižja, in še tako je vprašanje, ako se ne bo moral naročnika zvišati, kar pa upamo, da se ne bo zgodilo. Uredništvo in upravljanje je v Ljubljani, Ljudski dom, kamor naj se pošiljajo vse naročila in prispevki. Naročnina se naj pošilja začasno po poštni kaznici.

Pričakujemo, da bo število naročnikov prav veliko in da nihče ne bo prezrl velike važnosti tega lista, ki je za nas živa potreba, če hočemo, da bo napredovalo naše prosvetno in izobraževalno delo. Dolžnost vse kega društva in vseake knjižnice pa je, da tega nikakor ne prezre, ker brez lista ostane mrtev ud v Žvezdi. Vsak naš predavatelj ga mora imeti, splošno vsak izobraženec, če bo hotel korakati s časom in obenem s kulturo naroda. List bo prinašal važne razprave naših prvih in najboljših kulturnih delavcev, bo tako zanimiv v poročilih in v kulturnem pregledu, oblika priročna in prikupljiva, oprema okusna. Stori vseka svojo dolžnost in naroči, pridobi pa še tudi druge!

Prva številka bo izšla nekako v poloviči meseca februarja.

Slovenska božja služba v Kočevju.

Podpisani narodni svet se živo zaveda, da nima pravice vtikati se odločilno v cerkvene zadeve, gotovo pa je njegova pravica in tudi dolžnost zavzeti se za pravice Slovencev, kjer koli se kratijo in teptajo. Zato pa zavračamo z vso odločnostjo očitek, ki ste ga nam, g. dekan, vrgli v obraz razpriznico dne 5. t. m. pri jutranji službi božji, ko ste s tresočim in drhtčim glasom m. o. r. a. l. oznanili slovensko službo božjo. Rekli ste, da so »nepoklicani« vplivali na Presvetlega, da je tako ukrenil. Koga ste s tem misili, ne vemo za gotovo, a bržas narodni svet, ki je enega svojih članov povrnil s tem, da stavi glede naših pravic

konkretno predloge, drugega pa s tem, da jih predloži kn.-šk. ordinarijatu ter jih svoj cas posmaga izpeljati. Ako ste misili svoj žolč izliti na omenjena člana, delate jima krivico, ker sta storila le, kar jima je plenum naročil, delate krivico tudi nam vsem, ki smo dejanski poklicani varovati koristi in pravice Slovencev na Kočevskem, in če treba, tudi nasproti Vam, gosp., dekan. Ali morda mislite, da imate samo Vi pravico delati za svoj narod, oziroma delati za ohranitev starih krivic, mi Slovenci pa, ter posebič oni trije slovenski duhovniki, ki so v Narodnem svetu, ne bi se smeli zavzeti za to, da dobimo, kar nam gre pravice po naravnem zakonu? G. dekan, dvojna mera je nehala na Kočevskem enkrat za vselej!

V isti sapi, ko oznanjate odlok škofijstva, pa nam storite spet krivico. Sami ste brali: »Die Predigt beim Frühgottesdienste und die Christenlehre sammt Litanei nachmittag soll abwechselnd in deutscher und slowenischer Sprache gehalten werden« (pridiga pri jutranji službi božji ter krščanski nauki pri litaniyah popoldne bodi menjaje se v nemškem in slovenskem jeziku.) Pa kaj ste Vi oznanili? »Slovenska služba božja bo vsako drugo in četrto nedeljo.« Kaj pa s peto nedeljo? Kaj pa s prazniki? Kdo Vam je dovolil tako razlagati odlok Vaših predstojnikov? Ste mar Vi nad škofa? In če ste bili v dvomu — kar pa ni mogoče — zakaj ne vprašate tam, koder imate vprašati, zakonodajalca? Dobro vemo, da kn.-šk. ordinarijat ni tako tolmačil, ker ni delal razločka; koder pa ne dela razločka postava, ne smemo delati razločka tudi mi ne. Ali tako nas učite spoštovanja in pokorščine do duhovnih glavarjev? Ali imate Slovence tako za neumne, da ne bomo razumeli, kaj hočete s tem? Se eno brco ste nam dali na svetem kraju!

To ste priznali, ne naravnost, tudi sami. Povedali ste, da Vam je že 20. avgusta 1918 kn.-šk. ordinarijat stavljal predlog (ali dal nalog — nismo razumeli), da bodo vsako nedeljo ob 3. uri popoldne slovenska pridiga. Zakaj niste tega izpolnili in izvršili, ne vemo, a iz ljube

Tam meji Zila po nemških mislih nemško Avstrijo in Jugoslavijo. Most, ki pelje čez Zilo, so imeli Nemci že pred tedni močno zastrupen z vojaki, strojnici in topovi. Na naši strani pa ni bilo drugega kot 4 orožniki in kakih 16 idealnih mladeničev slovenske straže. V nedeljo, dne 5. t. m. so vdrli Nemci čez most, »zavzelji brnški kolodvor, obkolili cerkev in zajeli vse fante naše straže, ki so se nahajali pri božji službi. Strašno grdo so ravnali z njimi, jih psovali in preteplali, da so se revezli na glas jokali. — Opozorjam Narodno vlado in slovensko javnost na imena teh junakov: Rudolf Abroč, Jožef Poglič, Hajnža Galob, Andrej Košler, Tone Koſler, I. Ulbing; opozarjam Narodno vlado, da ima v Ljubljani kot talca nemškutarskega župana z Marije na Zili, ki se tako prosto giblje in šeta po ljubljanskih ulicah. — Naj poizve Narodna vlada, kako se tem mladeničem godi. Kakor so se žrtvovali za mlado Jugoslavijo, kako vstrajno so se izpostavljali najhujšim nemškutarskim in nemškim napadom! — Tudi zdaj ko so na milost in nemilost izročeni divjim nemškim zverinam, jih ne smemo zapustiti, sicer bo vsak obupal nad našo mlado Jugoslavijo. Odpeljali so jih menda v Šmohor, od spredaj na vlakov stroy pa so pripeli sloven, napis za Brnški kolodvor. Največji njih sovražnik, n e m š k i ! postajenačelnik Musnig pa si je mel roke od samega veselja, ker je zadeva bridka usoda tiste, ki jih je on najbolj sovražil. Ker čudno! Kakor je bilo od naše strani vse polovičarsko, vse samo »maskirano«, so pač odstranili na postaji nemški napis, pustili pa so nemške uradnike in nemškega postajenačelnika Musniga, smrtnega sovražnika vsega, kar misli slovensko, moža, o katerem se že davno pričoveduje, da je baje ogoljufal priproste delavce za raznaj živila, ki so bila njim namenjena! — Iskali so seveda tudi župnika Lasserja, ki jih je bil že davno najhujši trn v peti, pa ga k sreči niso našli, ker je že na Silvestrov večer zbežal preko zasezenega, deloma od plazov zasutega Strmca. Slabo bi se mu bilo godilo, ko bi prišel še enkrat ti drhal v pest. Dva tedna prej so ga gnali v senci bajonetov v Beljak, a tam je bil izpuščen kot »inozemec«; oblubovali so mu smrt, pa g. župnik se jim lahko smeje tam nekje na Štajerskem, kjer se menda zdaj nahaja.

Iskali so potem g. župnika Sadjaka v St. Lenartu, a tudi ta jih je pravočasno ušel, pač pa so gnali Štebenskega župnika dr. Lučovnika, a ga še isti večer zopet izpustili. Tudi Loški gospod Ogris je pogbenil. Druhal je vdrla tudi tam v župnišče in ko jih je sivolasa župnikova mati povedala par zasluženih, so jo hoteli z bajonetom prebosti!

Take in tisoč in tisoč sličnih prigodb si pripovedujemo koroški begunci, vsak ima svojo zgodbico, vsak dan prihaja novi in ljubljanski »Union« pogostuje zdaj v svojih prostorih več krepkih koroških kmetov nego finih ljubljanskih gospodov.

Bodi dovolj teh zgodbic, Človek se nehoti vpraša: Cemu to preganjanje slovenskih duhovnikov in najuglednejših slovenskih mož? Odgovor berem v svetem pismu: »Udaril bom pastirja in razpršile se bodo ovce njegove črede!« Ljudstvo naj bo brez voditeljev in potem ga bo lahko pridobiti za »korosko republiko«, oziroma za nemško Avstrijo. Nemški uradniki in učitelji se boje za svoje mastne službe med dobrim slovenskim ljudstvom, zato vse to trpljenje zavednih slovenskih voditeljev. — Jugoslavija, ki smo te tako srčno pozdravljali, kdaj prideš in nas reši prganstva in suženstva? —

Boji na Koroškem.

Nemški napadi odbiti. — Lahi v Ratečah.

Ljubljanski korespondenčni urad poroča z dne 10. t. m. ob tri četrtna 12. uro dopoldne iz uradnega vira: Boj pri Podroščici. Davi ob pol 8. uri so Nemci z veliko močjo napadli predor. Napad je bil po težkem boju odbit. Zopet so se odlikovali topničarji in zlasti strojničarji prvega bataljona ljubljanskega pehotnega polka. Nemške izgube so velike, žalibog tudi naše. Mrtvih in ranjenih je okoli 30 častnikov in vojakov.

Ljubljanski korespondenčni urad poroča 10. t. m. ob pol 8. uri zvečer iz uradnega vira: Skupina Podroščica. Ob 7. uri 30 min. zjutraj so Nemci z veliko močjo napadli predor. Napad je bil v težkem boju odbit. Nemci so ves dan obstrelevali s poljskimi in težkimi topovi predor. Popoldanski napad je bil zopet odbit. Topničarji, vojaki ljubljanskega polka in legije se drže izborni. Nemške izgube so težke, žal tudi naše. Korensko sedlo je od naših prostovoljev zasedeno. — Skupina Ljubelj. Nemci so se umaknili na Mali Ljubelj in ga utrdili. — Skupina Velikovec. Nemški oddelek je napadel naše čete pri Lipi. Nemci so bili odbiti. Djekše (Dier) nemške čete zasedle. — Na Štajerskem položaj

neizpremenjen. — Na Gorenjskem so Italijani zasedli Rateče.

Naši junaki. — Divjanje Nemcev.

O dogodkih na Koroškem se nam počita: Današnji boji pri predoru v Podroščici so bili tako hudi. Nemci so s premočnimi silami napadli predor, pa so bili po junaski branbi topničarjev, vojakov ljubljanskega pehotnega polka in prostovoljne legije odbiti. Tej majhni četi se je zahvaliti, da je bil ustavljen naval na predor. Nemci so ves dan z lahkimi in težkimi topovi obstrelevali predor. Naši vojaki pa so pod vodstvom hrabrega stotnika Martinciča, ki ga podpira železniški nadrevident Negovetič, vzdržali vse napade. Odbiti so bili tudi vsi napadi popoldne in zvečer. Nemške izgube so zelo velike, a žal tudi naše. Imamo devet mrtvih in 41 ranjenih, med njimi nadporočnika Vilmana. — V Borovljah divajo Nemci. Aretirali so Slovenske Renke, Stangerja, Speka in dva brata Boročnika. Župniku Prulku, urarju Lečniku in puškarju Borovniku so uničili vse imetje. Renkota so vlačili po blatu. Navedeni so vsi v zaporu. Nemci so zasedli Št. Marjeto.

Divjanje nemškega vojaštva na Koroškem.

Ljubljanski korespondenčni urad poroča po uradnih obvestilih: Na Koroškem so nemški vojaki dne 7. januarja aretirali in odgnali slovenskega kmeta Filipa Lačna iz Leda (Eis), občina Ruda v velikovškem okraju. Istotako so odgnali župnika dr. Lučovnika iz Sv. Števna (St. Stephan) pri Beljaku ter vojnega kurata Potočnika od Sv. Lenarta pri Sedmih Studencih (St. Leonhard bei Siebenbrunn) pri Podkloštru, dasi je imel pismeno dovoljenje, da sme na slovenskem ozemlju pastirovati. Kakor vsi duhovniki belaškega okraja, je pred našilnimi nemškimi vojaki zbežal tudi župnik Andrej Sadijk. Župnik Meško je izginil. Nemški vojaki v Celovcu se hvalejo, da so ga umorili. Kakor sta pri zasliševanju potrdila in na zapisnik dala dva od nas ujela nemška vojaka, so nemški vojaki slovenskega trgovca Renka v Borovljah umorili. Ujeti nemški vojaki zagotavljajo, da njihovi tovarisi ne bi bili šli k vojakom, če bi bili vedeli, da gre za vojno zoper Jugoslavene. Sli so le, ker se jim je dejalo, da bodo vzdrževali mir in red.

Slovenska legija za Koroško.

Zanimanje za slovensko legijo je vedno večje. Opazia se, da ljudje o njej doslej sploh nič ali zelo malo vedo. Podajamo sledeče informacije vsem, ki se hočejo v legijo vpisati:

1. Vsak, ki se k legiji prijavlja, ima iste dolžnosti in iste pravice, kakor reden vojak, dobi plačo, svojci podporo in prostovojno do Ljubljane za isti dan, ako ima potrdilo od županstva, da se je prijavil za legijo.

2. Kdor ima vojaško opremo, puško, bodalo, samokres, daljnogled itd., naj pinese s seboj. Za to se mu da primerna nagrada, ko so se stvari cenile.

3. Vsak legijonar naj se preskrbi z zimskim perilom, kar se pa bo po dejanski vrednosti odškodevalo.

Herman Vidmar, podpolkov. pov. slovenske legije.

Župnik Meško — se je rešil!

Kranjska gora, 10. januarja. Župnik Meško je prispeval pravkar čez gore v Kranjsko goro. — Hvala Bogu, da se bojazen ni uresničila in da priljubljeni slovenski pisatelj ni postal žrtev nemške soldateske!

Major Alfred Lavrič.

Iz poročila, ki ga je prejela Narodna vlada, posnemamo: Major Alfred Lavrič leži v celovski bolnišnici (Truppenspital) težko ranjen. Ena infanterijska krogla je predrala in razbila koleno, druga ga je opraskala in lahko ranila bližu srca. Ko je ranjen ležal v neki kmetski hiši in je bil vsled izgube krvi malone nezavesten, so ga nemški vojaki hoteli usmrtili. Eden ga je s puškinom udaril po glavi, drugih pet pa je nanj namerilo puške. Ustrelili bi ga, ako tega ne bi bil preprečil neki starejši vojak. Istim starejšemu vojaku se ima major Lavrič zahvaliti, da ga podvajanci niso zabodli. Kajti na puškah so imeli bajonete in so jih naperili nanj. Tudi v bolnišnici ga je napadel neki nemški vojak.

Jugoslavija.

Naše zastopstvo v Parizu.

Pariz, 10. januarja. (Lj. k. u.) Zunanji minister Pichon je sprejel v sredo portugalskega ministra za zunanje stvari Ego, ki je imenovan za zastopnika Portugalske na mirovni konferenci, ter imel z njim daljši razgovor. Imel je tudi daljši razgovor z bivšim srbskim ministarskim predsednikom Pašićem, ki mu je naznani, da bodo kraljevino Jugoslavijo zastopali na mirovni konferenci Pašić, dr. Trumbić in Vesnič. (Op. ured.: Ker je bilo čisto natančno dočeno, da bodo poleg Pašića zastopali Jugoslavijo dr. Trumbić, Vesnič in dr. Zolger, ni dvoma, da je Žolgerjevo ime pomotoma izostalo.)

Slovenec, dne 11. januarja 1919.

Sestava Državnega Veča.

Zagreb, 10. jan. Današnja »Narodna Politika« komentira zadnjo sejo Narodnega Veča, v kateri so se imenovali delegati za Državno Več za Hrvatsko in Slavonijo. Od koalicije bo prišlo v Državno Veče 30 delegatov, Starčevičev bo 15, kooptirani so trije člani, in sicer socialist Korač, zagrebški župan dr. Srkulj od narodno-napredne stranke ter dr. Barac izven strank. Po dva delegata odpadeta še na socialiste, narodne naprednjake okrog Novega Vremena, na seljaško, srbsko radikalno stranko, na skupino okrog Glasu SHS, na skupino okrog »Narodne Politike« ter na Jugoslovanski odbor v Londonu. Skupaj teda odpade na Hrvatsko-Slavonijo 62 članov. »Narodna Politika« pravi v temu, da se je število delegatov podvojilo, in sicer v koalični koaliciji ter Starčevičevi stranki, med tem ko so prikrajšani Radičevci in siški radikalci, ki bi morali dobiti po 4 mandate. Proti temu neparitetnemu postopaju je protestiral zastopnik »Narodne Politike« in zahteval analogno povrašanje vseh mandatov tudi za druge stranke. Toda njegov predlog je bil z veliko večino odločjen.

Stranke bodo svoje delegate same imenovale. Število 62 je bilo izračunano po naslednjem ključu: Ker je srbska skupščina izvolila izmed sebe 108 delegatov in ima Srbija 4,5 milijona prebivalcev, pride na vsakega delegata po 42.000 prebivalcev. Na isti način je bilo določeno število mandatov za Slovenijo, ki dobi 38 mandatov, Hrvatska 62, Bosna 42, Črna Gora 12, Črniški Dalmacija in Istra. Vojvodina dobi 24 mandatov.

Zagreb, 11. jan. Po narodnosti bo državno veče sestavljeno tako-le: Slovensce 38, Hrvati 85 (iz Istre 9, Dalmacije 12, Reke 1, Medžimurje 2, Bosna in Hercegovina 12, Hrvatske in Slavonije 42, Vojvodine 7), Srbov 180 (iz Bosne in Hercegovine 32, Dalmacije 2, Hrvatske in Slavonije 20, Vojvodine 14, Črnomore 14, Srbije in Makedonije 108). muslimanov 15 in 3 Slovakinj iz Vojvodine.

Naredbenik Jugoslovenske armade.

Zagreb, 10. januarja. (Lj. k. u.) S prvim marecm t. l. stopi nov začasnji naredbenik jugoslovenske armade v veljavlo. Po novih določilih se opuste, dosedanja vojna okrožja in domobraska dopolnilna poveljstva ter črnovojniška poveljstva. Na njihovo mesto stopijo enotno organizirana polkovna okrožja, poveljstva. Po novem naredbeniku so našorni dolžnosti podvrženi vsi možni od 21. do 25. leta. Armada se deli v tri pozive in črno vojsko. Prvi poziv obsegata letnike od 21. do 31. leta, drugi od 32. do 37. in tretji od 38. do 45. leta, črna vojska, za skrajno silo, od 46. do 50. leta. Razdelitev v nova polkovna okrožja se bo v najkrajšem času izvedla po vsej Jugoslaviji.

Jugoslovenski tabor v Čakovcu.

Čakovec, 10. jan. (Lj. k. u.) Danes so praznovali po vsem Medžimurju narodni praznik v proslavo osvobojenja izpod mažarskega jarma. V Čakovcu se je iz vseh deiovin osvobojene domovine zbraleno nad 10.000 ljudi. Pod milim nebom je bila služba božja. Po maši se je zbrala na trgu narodna skupščina, kjer je govoril za Medžimurje dr. Novak. Na skupščini je bila z velikanskim odobravanjem sprejeta rezolucija, ki slika trpljenje Jugoslovanov pod mažarskim jarmom in ki na temelju pravne samoodločbe zahteva priklopitev k Jugoslaviji. Tabor se je razselil ob preprevanju narodnih pesmi in viharimi ovacijskimi kralju Petru in regentu Aleksandru.

Jugoslovenska demokratska liga v Parizu.

Pariz, 10. jan. Tu se je zasnovala Jugoslovenska demokratska liga, katere prvi namen je popolno zedinjenje vseh SHS. Dalje hoče liga, da budi jugoslovenska konstituanta pravi izraz narodne volje. S kvalificirano večino naj se sprejme ustava, ki naj bo temelj državnega življenja. V novi državi naj vlada centralni parlament. Skupne naj bodo sledče zadeve: zunanj politika, vojaštvo, finance, denar itd. Ustanovitelji lige so med drugimi: Jovan Banjanin, Dušan Vasiljević, dr. Gmajner, dr. Gregorin, dr. Lorković, prof. Božidar Marković, Ivan Maštrović, Veljko Petrović, dr. Trinajstić, dr. Trumbić itd.

Protestni shod Jugoslovanov v Ameriki.

Zagreb, 10. jan. »Hrvatski poroča: V Hobokenu se je vršila skupščina hrvatske zveze, ki je protestirala proti zasedanju jugoslovenskega ozemlja od strani Italijanov. Na skupščini so govorili dr. Bogdanović, dr. Hinković, ki je napadel Italijo, ker se je odrekla rimskega paktu in se drži londonskega pakta, Slovenec dr. Marušič, ki se je izjavil za republiko, in dr. Grško-kić, ki je predlagal tozadne resolucije, v katerih se med drugim ostro protestira proti italijanskim nastavom in izraža zahteva od vlade, naj skrbi za zapuščene otroke. Po nadaljnji govorih je bila debata prekinjena.

Razmere na Češkem.

Praga, 10. jan. (Lj. k. u.) Čehoslovaški tisk, urad poroča: »Pravo Lidu piše o izjavi dr. Kramaria: Vse delavstvo pozdravlja program vlade. Soglašamo z besedami ministarskega predsednika, s katerimi se je izrazil proti političnemu nasilstvu. Čehoslovaška republika mora biti država svojih reda.

Praga, 10. jan. (Lj. k. u.) Čehoslovaški tisk, urad poroča: Sinoči je bilo veliko zborovanje socialno-demokratičnih zaup-

franceschi odpotuje danes iz Zagreba na Dunaj.

Izvozna komisija.

Zagreb, 10. januarja. (Lj. k. u.) Po početku listov se osnuje v Zagrebu posebna izvozna komisija, ki bo imela nalogo, da uredi in nadzoruje izvoz in uvoz v Jugoslavijo.

Nov hrvatski list.

Split, 10. jan. Dne 15. jan. prične tuj izhajati dnevnik »Jadran«, glasilo jugoslovenske demokracije v Dalmaciji.

Split, 10. jan. (Lj. k. u.) 15. t. m. začne tukaj izhajati dnevnik v francoskem in angleškem jeziku, ki ima namen, informirati francosko in angleško javnost o narodnih razmerah v Dalmaciji.

Proti objavi liste konfidentov.

Zagreb, 10. jan. »Hrvatski javni,

nikov, kjer so sprejeli resolucijo, obsojanjo zavratni napad na dr. Kramača. Delavstvo se pozivlje, naj ohrani mir v interesu republike.

Cehoslovački prodirajo.

Budimpešta, 10. jan. (Lj. k. u.) Vojno ministrstvo poroča: Cehoslovaki prodirajo na Žitnem otoku in iz Novih Zamkov proti Komarnu. Južno Losonca vzdolž Ipla je položaj neizprenjen. Iz ostalih obmejnih okrajev ni posebnega.

Budimpešta, 10. jan. (Lj. k. u.) Ogrski kor. urad poroča: Po informacijah vojnega ministrstva je približno 40 mož broječa cehoslovačka četa danes dospela v Komarno. Naše čete stope na desnem bregu Donave.

Budimpešta, 10. jan. (Lj. k. u.) Ogrski kor. urad poroča: Med poveljnikom Donave pri Požunu branečih čet in poveljnikom čeških čet, italijanskim polkovnikom Baratto, so se danes vršila pogajanja, ki so imela ta uspeh, da sta se oba poveljnika dogovorila pismeno, da Čehi ne bodo prekoračili Donave. Ta razveseljivi dogovor je prebivalstvo zelo pomiril. Na mostu čez Donavo v Požunu je bil danes živahan promet.

Košice, 10. (Lj. k. u.) Cehoslovački tiskovni urad poroča: Tukaj je izšla prva številka cehoslovačkega časnika.

Požun, 10. jan. (Lj. k. u.) Cehoslovački tisk. urad poroča: Zastopnik cehoslovačkega tisk. urada v Požunu javlja: V Požunu je vse mirno. Odkar so vkorakale v mesto cehoslovačke čete, vlada v mestu vzoren mir. Poročila madžarskih listov o nemirih v Požunu in o arretaciji meščanov niso resnična. Intermirali so samo približno 200 vojakov, ki so jih pa večinoma zoper izpustili.

Budimpešta, 10. jan. (Lj. k. u.) Cehoslovački tisk. urad poroča: Čehoslovaki so vkorakali v Komarno in prodirajo dalje. Od Budimpešte so oddaljeni le še poldrugo uro.

Budimpešta, 10. jan. (Lj. k. u.) Zastopnik cehoslovačkega tisk. urada je vprašal poslanika Hodca, če je res, da je rekel deputaciji, da bodo Čehoslovaki zasedli Budimpešto v štirinajstih dneh. Hodca je odgovoril, da ni kaj takega nikdar rekel.

Češki polk iz Pariza.

Praga, 10. jan. (Lj. k. u.) Cehoslovački tiskovni urad poroča: Danes je dospel iz Francije prvi oddelek cehoslovačkega polka št. 21. Ta odelek je prinesel s seboj polkovno zastavo, darilo mesta Pariza. Predsednik Poincare je predal to zastavo polku.

Poljsko.

Poljsko poslanstvo v Parizu.

Pariz, 10. januarja. (Lj. k. u.) Semkaj je dospela posebna poljska misija pod vodstvom generala Padulskoga, ki ima nalog, da notificira ententnim državam ustanovitev poljske države in da stopi z njimi v redne diplomatske odnosa.

Napad na Paderewskega izmišljen.

Vršava, 10. jan. (Lj. k. u.) Cehoslovački tiskovni urad poroča: Vse vesti o zavratnem napadu na Paderewskega so izmišljene, kakor trdijo oficijozna poročila.

Nemška Avstrija.

Protiv volilne dolžnosti.

Steyr, 10. jan. (Lj. k. u.) Dun. k. u. poroča: Včeraj popoldne so po končanem delu demonstrirali delavci tvornice za oružje proti uvedbi volilne dolžnosti v Nemški Avstriji.

Ponesrečen telefonski štrajk.

Inomost, 10. jan. (Lj. k. u.) Dun. k. u. poroča: Uslužbeni pošte in brzojava se pozivu na stavko niso odzvali, tako da se je poštni in brzojavni promet v Inomostu nemoteno vršil.

Ruski boljševiki na Dunaju.

Dunaj, 11. jan. Predsednik policije je sporočil ministrskemu svetu, da je prišlo na Dunaj 22 ruskih boljševiških agitatorjev, ki so po vojašnicah in tvornicah delili letake, ki pozivajo na upor.

100.000 brezposelnih na Dunaju.

Dunaj, 10. januarja. (Lj. k. u.) Cehoslovački tisk. urad poroča, da je sedaj na Dunaju nad 100.000 brezposelnih.

Objave arhivov zunanjega ministrstva.

Pariz, 10. januarja. (Lj. k. u.) Pregledovanje arhivov ministrstva za zunanje zadeve in bivšega cesarja Viljema za čas pred vojno je sedaj končano. Dokumenti se bodo objavili v kratkem.

Mažari.

Karolyi pere Mažare.

Budimpešta, 10. jan. (Lj. k. u.) Ogrski korespondenti urad poroča: Ministrski predsednik Karolyi je imel z zastopnikom United Press daljši pogovor, v katerem je med drugim izvajal: Avstrija in Nemčija sta prisili Ogrsko k vojni. Sicer se ne more reči, da je začela Ogrska vojno proti svoji volji, toda politika Ogrske se ni nik-

dar vodila v Budimpešti ali na Dunaju, temveč v Berlinu. Poizkusil sem vse, da bi sklenil mir, toda zaman. Protestiral sem proti brest-litovskemu, proti bukareškemu miru. Zahteval sem mir na podlagi medsebojnega sporazuma. Radi tega so me dolžili velezdajstva. Naš položaj je danes nevaren, naravnost brezupen. Vojno smo polnoma zgubili. Edino naše upanje je, da bodo na mirovni konferenci zmagała načela Wilsonova. Ko sem prevzel vlado, sem ukazal, naj odložijo naši vojaki orožje. Hotel sem s tem dokazati, da smo zoper vojno. Cehoslovaki, Rumuni, Srbi preplavljajo našo doželo, dasiravno je v pogodbi za premirje jasno določeno, da ima ostati v zasedenem ozemlju vsa uprava v rokah Mažarov. Vse vrste živil in vsi potrebni produkti, tudi premog, so v rokah narodov, ki nas tlačijo. Industrija, karor tudi uvoz vseh živiljenjskih potrebščin sta nemogoča. Gospodarski in politični položaj je zaradi tega brezupen, da, celo neznosen. Širi se mnenje, da Wilson ne bo imel velikega vpliva na potek mirovnih pogajanj. Budimpešta je na poti k največji katastrofi, bolje rečeno, k anarhiji. Ako nam ententa ne pride kmalu pomagat, ta vlada ne bo mogla dolgo vzdržati. Povedel sem mažarski narod na pot, ki ga je pokazala Wilsonova politika. Do mirovne konference ne moremo ničesar storiti, dokler nas ententa ne pripozna. Ententa trdi, da se z ne-pripoznano vlado ne more pogajati. Poizkušal sem vse, da bi mogel stopiti v ne-posredni stik z entento; toda vedno brezuspešno. Ententa nam mora pomagati, da izvedemo volitve. K nam naj pride neutralna komisija z Amerikanci na čelu. Mali narodi se morajo združiti na temelju priateljske skupnosti v srednji Evropi. Ententa ne sme dovoliti, da se uniči Ogrska. To bi se zgodilo v imenu Nemcev. Ustanoviti se mora zveza narodov, ki temelji na 14 točkah Wilsonovega programa. Ogrska politika je povsem Wilsonska.

Kardinal dr. Czernoch zapustil svoje mesto.

Budimpešta, 10. januarja. (Lj. k. u.) Cehoslovački tisk. urad poroča: Ostrogonski nadškof-primas kardinal dr. Czernoch je zapustil svoje mesto, ker so cehoslovaki zasedli Parkany-Nana. Šel je za dva dni v Torog in potem gre v Budimpešto.

Francozi prepovedali prekoračenje demarkacijske črte.

Budimpešta, 10. jan. »Pester Lloyd« poroča: Francoska komisija za premirje je srbskim, hrvaškim in češkim četam prepovedala prekoračiti demarkacijsko črto. Arad so srbske čete odrezale od Banata. Čehi so zasedli Komarno, Ukrajinci pa Jassinj.

Nemčija.

Boji v Berlinu.

Berlin, 10. januarja. (Lj. k. u.) Cehoslovački tisk. urad poroča: Položaj je dozorel za odločitev. Boji so se vso noč nadaljevali z veliko ljutostjo. Z vseh strani prihajajo v mesto vladi vdane čete, ki jih poverjenik Noske organizira in ki štejejo že nad 50.000 mož. S temi četami namejavajo napasti upornike v najkrajšem času; govori se, da že danes. Računa se, da bodo špartakovci v najkrajšem času izigrali svojo vlogo.

Berlin, 10. januarja. (Lj. k. u.) Cehoslovački tisk. urad poroča: Naraščanje vladne moći ni ostalo brez posledic na upornike. Jako dobro vedo, da se bijejo za življenje in smrt. Zaradi tega je umeveno, da ne gledajo zbiranja vladnih čet in postopanja vlade prekrižanih rok. V telefoničnih in brzojavnih proglaših zahtevajo pomoči z dežele, posebno iz Saškega in obmorskih mest. V zadnjih urah je tudi res prišlo par sto mož ojačanja, ki so se stavili na razpolago vrhovnemu vodstvu. Vse kaže, da se v kratkem prične odločilni boj.

Zeneva, 9. januarja. (Lj. k. u.) Cehoslovački tisk. urad poroča: Po Clemenceauju danes sklicani vojni svet entente se je bavil z vprašanjem, ali se pooblasti maršala Focha, da ustavi špartakovsko gibanje s posiljanjem ententnih čet v nemško ozemlje. V kolikor je znano Wilsonovo naziranje, nasprotuje predsednik prenaglejnu in izdanju take odredbe.

Berlin, 9. januarja. (Lj. k. u.) Cehoslovački tisk. urad javlja: Noske s svojimi pripravami še ni gotov, vsled česar še ni pričakovati hitre odločitve. Imeti hoče vse jamstva, da se mu napad polnopomno posreči. Iz Kielja pričakovane čete so do spole popoldne.

Berlin, 10. januarja. (Lj. k. u.) Cehoslovački tisk. urad poroča: Ob pol dveh ponocu je boj še vedno trajal z vso ljutostjo. Na interurbanski telefonski centrali je ena sama gospodinja, ki opravlja službo z Dunajem. Zdi se, da so vse druge pobegnile.

Berlin, 10. januarja. (Lj. k. u.) Cehoslovački tisk. urad poroča: Charlottenburška »Neue Zeit« javlja, da je policijski predsednik von Eichhorn pobežil iz Berlina proti Kodani.

Berlin, 10. januarja. (Lj. k. u.) Čehoslovački tisk. urad poroča: Število žrtev je zelo veliko. Iza nedelje, računajo, da je padlo okoli 300 oseb. Špartakovci se borijo na življenje in smrt s topovi, strojnici, ročnimi granatami in oklopni avtomobili. Potsdamski in anhaltski kolodvor sta pravcati trdnjavi in okoli nju besni najljutejši boj.

Nauen, 10. januarja. (Lj. k. u.) Iz Berlinu se poroča: Včeraj dopoldne so se pričeli novi boji, ki pa so se zopet končali ugodno za vlado. Vladne čete so zasedle zopet državno tiskarno in vojaški oskrbovalni urad. Veliki berlinski listi so večinoma še v rokah špartakovcev, ki so izjavili, da hočejo meščanske liste vrniti, »Vorwärts« pa obdržati. Ta ponudba pa je bila z ogroženjem odklonjena. Tudi druga večja založništva, Mosse (»Berliner Tageblatt«, »Berliner Morgenzeitung«), Ullstein (»Berliner Zeitung am Mittag«) in »Berliner Morgenpost« kakor tudi Scherl (»Lokalanzeiger«) so sklenila, da ne bodo prej pričela z delom v obratih, dokler bodo pod nadzorstvom špartakovcev. Na drugi strani pa so glasilo komunistične špartakovske zveze »Die Rote Fahne« v torku mimo-grede zasedli pristaši vlade.

Berlin, 10. (Lj. k. u.) Čehoslovački tiskovni urad poroča: Skupina špartakovcev se je umeknila iz Spandaua.

Berlin, 10. (Lj. k. u.) Čehoslovački tiskovni urad poroča: Danes dopoldne je bilo primeroma mirno. Spopadli so se le pri brandenburških vratih. V časnškem delu mesta se je zbiralo mnogo čet. Domneva se, da se izvrši danes odločitev. Vest, da preoblada položaj vladne čete, je treba presojeti previdno. Po vseh dogodkih se kaže, da so špartakovci mnogo bolje organizirani. Danes dopoldne so kolodvor Bellevue zopet zasedli špartakovci, tako da je bil ves promet mestne železnice prekinjen.

Berlin, 10. jan. (Lj. k. u.) Dun. kor. ur. poroča: Ulični boji se nadaljujejo z enako ljutostjo. Za šleski kolodvor se bojujejo s strojnici in s topovi. Dosedaj je več sto mrtvih špartakistov, ki so zadeti večinoma v trebuh in leže na kolodvoru. Danes ali jutri bo, kakor pričakujejo, objavljeno strožje obsegno stanje in preki sod. ad Čehoslovaki zasedajo!

Stavka v Hamburgu.

Hamburg, 10. januarja. Špartakovci so uprizorili veliko stavko pristaniških delavcev. Roza Luksemburg in Radek sta se v avtomobilu pripeljala v Hamburg.

Z podaljšanje premirja z Nemčijo.

Nauen, 10. januarja. (Lj. k. u.) Maršal Foch je poslal predsedniku komisije za premirje naslednjo brzojavko: Dogovor o premirju, ki se je obnovil 12. in 13. decembra 1918, poteče 7. januarja. Podaljšanje preko tega roka do podpisa preliminarne miru niso odobrile aliirane vlade. Zaradi tega so se pooblaščenci aliirancev in Nemčije, ki so sklenili dogovore ob 11. novembra in 13. decembra dogovorili, da se snidejo k novim posvetovanjem o podaljšanju premirja preko 7. januarja. Višji poveljnik aliirancev predlaga nemškemu višjemu poveljniku, naj bi se to posvetovanje vršilo 14. in 15. januarja dopoldne v Trieru pod istimi pogoji kakor meseca decembra.

Nemško »delo« v Belgiji.

Nauen, 10. jan. (Lj. k. u.) Iz Bruslja poročajo: Na občinem zboru železniških družb je izjavil referent Suna, da so Nemci tekom zasedbe odstranili polovico vsega železniškega gradiva. Odvedli so za 1700 km tračnic in se polastili tudi skoro vsega železniškega gradiva, nahajajočega se v skladisih dežele.

Razna poročila.

Dokument nemške »kulture«.

Sarajevoški list »Srpska Zora« poroča o škaladloznem slučaju c. in kr. gospodstva v zasedenih srbskih deželah. Gre tu za tem večji zločin, ker je takrat že vsakdo vedel, da se bliža konec nemško-bolgarsko-avstrijskemu gospodstvu in so se kljub temu izdajala povelja za umore v množicah. Polkovnik Sauer, ki je ušel roki pravice, je dne 14. oktobra 1918 izdal naslednje povelje:

Nujno! C. in kr. okrožno poveljstvo Prijepolje. Res. št. 941. Odredba proti komitašem: Z dovoljenjem vojaške generalne gubernije v Srbiji se odreja: Da se radijalno prepreči naraščajoče delovanje komitašev, napadi na tren, posamezne patrulje, osebe, rušitve mostov in cest, se morajo, če se pripeti eden izmed navedenih slučajev, takoj prijeti prebivalci najbližjega selišča brez razlike spola in starosti in pomoriti, selišče pa požgati. K temu odreja okrožno poveljstvo: Vse čete, orožniške postaje, oddelki finančne straže in policijski agenti morajo osebe, ki jih zaščijo pri kakem izmed navedenih zločinov proti vojni sili države, takoj pobiti. Prijetje osebe naj se izroči najbližnjemu okrajnemu poveljstvu in takoj justificirajo. O vsaki justifikaciji naj se čim hitrejši sem-

kaj poroča. Okrajna poveljstva morajo skrbeti, da se čimbolj razširijo navedene represalije med vsem prebivalstvom. — Sauer, l. r., polkovnik.

Priprave za mirovno konferenco.

Nauen, 10. januarja. (Lj. k. u.) »Petit Journal« poroča o predpripravah za mir. Pripravljalni dogovori med štirimi velenlastmi za mirovno konferenco, ki so se imeli pričeli v četrtek, so se odgodili, ker je Lloyd George zadržan v Londonu. Prvi razgovor se torej ne bo mogel vršiti pred ponedeljkom, 13. januarja.

Brusilov umorjen.

seji Narodne vlade SHS v Ljubljani se je zglasilo odposlanstvo mednarodne aprovizacijske komisije, in sicer italijanski brigadir polkovnik Alberti, britski major Bettell ter ameriški major Adwood. Odposlanstvo je prosilo, naj Narodna vlada dovoli, da se skozi območje SHS prevozi okroglo 48 železniških vlakov živil za Dunaj, ki se nalože v Trstu. Zastopniki Narodne vlade so poudarjali, da dela Nemška Avstrija glede izmene najnujnejših potrebujočih način težave, da n. pr. klub obljubam ne pošlje soli, da pridružuje od Čehoslovakov Jugoslaviji poslani sladkor itd. Zato bi mogla Narodna vlada prevoz Dunaju namenjenih živil dovoliti le tedaj, ko ji Nemška Avstrija prej dopošlje najmanj 1000 ton soli in ji zagotovi brezpostojno svoboden prevoz vseh potrebnih iz češkoslovaške republike ter iz Poljskega. Gospodje od mednarodne komisije so poudarjali, da je aprovizacija Dunaja nad vse nujna, ker je na Dunaju živil za silo samo še do 20. t. m., in so obljudili, da bodo zahteve Narodne vlade po svojih najboljših močeh podpirali. Zgoraj označeni junktivi pa so odlikovali, ne da bi količkaj prikrivali, da ima ententa glasom pogojev za premirje pravico, po potrebi zasesti v poslov pribajajoče železniše proge. Narodna vlada je odgovorila, da se bo sili kajpada morala ukloniti, da pa tudi v tem primeru že zaradi razburjene ogroženosti, ki se je prebivalstva polotila spriči nasilnega vedenja italijanskih okupacijskih oblastev in zaradi flagrantnega rušenja pravice, ki ga zagrešajo koroški Nemci, za varnost prevoza Nemški Avstriji odmenjenega blaga čez slovensko ozemlje ne more prevzeti nikakšnega jamstva. — Narodna vlada SHS je priliko porabila in došle zastopnike Angleja in Amerike ter Italije natančno poučila o razmerah na Koroškem in o nezaslišanem nastopaju italijanskih okupacijskih oblastev. — Razpravljanje se je zvečer nadaljevalo izven seje. Narodno vlado so pri tem zastopali poverjenik ing. Remec, poverjenik dr. Triller ter konzul dr. Schwegel. Mednarodno odposlanstvo se je danes v avtomobilu, ki mu ga je na razpolago dala Narodna vlada, odpeljalo v Trst, da izvrši pozvedbe o stvareh, na katere ga je bila opozorila Narodna vlada. Nocjo se odposlanstvo vrne v Ljubljano in odpotuje ponoči na Dunaj. Obenem odpotevne na Dunaj posebno odposlanstvo Narodne vlade SHS v Ljubljani pod vodstvom konzula dr. Schwegla, da uredi s pomočjo mednarodne aprovizacijske komisije izvoz in prevoz.

+ Demarkacijska črta na naši severni meji. Narodna vlada v Ljubljani je brzjavno prosila belgrajsko vlado, naj izpolnjuje, da bo vrhovno poveljstvo ententnih armad določilo nemudoma demarkacijsko črto na naši severni meji.

+ »Neverjetna brezbržnost vojaškega poveljstva v Ljubljani.« Prejeli smo in objavljamo: Osma številka »Jugoslavije« je pod gorenjim naslovom priobčila daljši napad na ljubljansko vojaško poveljništvo. Konkretnih dejstev list ne navaja. Iz članka veje ostra animoznost zoper naše vodilne vojaške oblasti in mišljenje ter čuvstovanje, ki more v sedanjih časih najti prav posebno rodovitnih tal in vplivati skrajno nevarno. Kar se tiče ukrepov ljubljanskega štacijskoga poveljništva za priliko dohajanja vojaških pozvancev, bodi ugotovljeno: Dne 3. januarja je ljubljansko štacijsko poveljništvo v dnevnem ukazu izdalо vojaškim oddelkom poziv na priprave za sprejem vpoklicancev. Ob dohajjanju novincev so jih na kolodvoru sprejeli vojaški funkcionarji, in sicer na južnem kolodvoru poleg službojnih častnikov člani kolodvorskoga poveljništva, na državnem in na dolenskem kolodvoru pa službojoci častniki. Razen tega so bili na vse ljubljanske kolodvore nalač za sprejem vpoklicancev poslani podčastniki in moštvo vseh tukajšnjih polkov. Vojaška policija je dobila povelje, da ves dan patruljira po cestah in novince pošilja oziroma pospremlja v pristojne vojašnice. To povelje se je izvrševalo. Dočim so drugi vpoklicanci sami našli pot v vojašnice, je vojaška policija v vojašnice pospremila do 150 novincev. Za nastanitev in prehrano je bilo v vojašnicah vse pripravljeno že izza 4. januarja, in sicer v toliki meri, da ni mogel biti nepreskrbljen niti en novinec. Kakor je razvidno iz teh navedb, so vse v poštev prihajajoča poveljništva storila vse, kar je bilo treba za pravoreden sprejem novincev, in sicer pravočasno in v vsem od nekdaj običajnem obsegu. Če »Jugoslavija« trdi drugače, ne govori resnice. Vsekakor bi bolje storila, ako bi opustila neutemeljeno napadanje in brezvestno hujkanje zoper naša vojaška poveljništva in naše častnike, zakaj s tem ne služi nikomur drugemu, nego notranjim in zunanjim sovražnikom naše domovine! Zlasti v sedanjih časih je treba vse več preudarnosti in je potrebno, vestno pretehtati vsako besedo, ki gre tiskana v javnost, ker more roditi neprecenljivo zlo.

+ Narodni svet razpuščeni. Skupna vlada v Belgradu je sklenila, da se razpušča vse narodni sveti. Likvidacijo bo vo-

dila posebna likvidacijska komisija, ki je podrejena gospodarskemu uradu.

+ Dr. Ilešič v spremstvu regenta Aleksandra. Iz Belgrada poročajo, da bo prof. dr. Ilešič sprčnjal regenta Aleksandra na poti v Pariz. Dr. Ilešič je bil brzjavno poklican v Belograd.

+ Kako je bil vjet major Lavrič. »Jugoslavija« je napadala majorja Lavriča, če da je »izdajalec«. Sedaj nam poročajo, na kak način je bil major Lavrič ujet. Naša mala četa pred Borovljami je prosila streliča, ki je pošlo. Major Lavrič ni imel nobenega moža na razpolago, da bi bil strelično peljal našim fantom. Sam je sedel na voz in v spremstvu svojega pobočnika peljal strelično v rojno črto. Medtem pa so se moralni naši že umaknili in Lavričev voz je bil naenkrat obkoljen od Nemcev. Lavrič in njegov pobočnik sta se branili z revolverji, dokler pobočnik ni bil mrtev in major težko ranjen v koleno. Nato so Nemci Lavriča začeli. — Ali tako delajo »izdajalci«? Je li bilo že dosti poveljnikov vjetih na ta način, da so nosili strelično svojim fantom? — Ne delajo krivica nikomur!

Naročnikom „Slovenca“.

Od 15. t. m. bo »Slovenec« izl. žurnal, tako da ga bodo zunanjii naročniki čebili že isti dan dopoldne. »Slovenec« ostane po obsegu in značaju isti kakor doslej in bo v svoji jutranji izdaji postregel občinstvu z najnovejšimi vestmi. Prijatelji našega lista,

AGITIRAJTE ZA »SLOVENCA«.

Dnevne novice.

— »Večerni list«. Ker bo »Slovenec« od 15. t. m. izhajal kot jutranji list in je s tem nastala vrzel v našem časopisu, se bo ustavil poseben »Večerni list«. Novi list bo urejan neodvisno od »Slovenca«.

— Tečaj Orlov, ki se je imel vršiti prihodnji teden, se vsled dogodka zadnjih dni mora preložiti na poznejši čas.

— Padel je v obrambi za domovino gospod nadpomočnik 17. pešpolka in gimn. abiturient Janko Vilman včeraj dne 10. januarja v Podroščici. Pogreb bo jutri v nedeljo popoldne ob 3. uri na Jesenicah. Vrlemu junaku naj ohrani Jugoslavija hvaljen spomin. Cenjeni rodbini naše iskreno sožalje.

— Umrla je Frančiška Sedelj, žena posestnika in trgovca na Javorniku. Pogreb se je vršil dne 9. t. m. — Rodbini naše sožalje!

— Sedmina po † Janezu Plevaniču bo v Vel. Gabru dne 14. t. m. ob 10. uri dopoldne.

— Slovenski bogoslovci. V Ljubljani je v zadnjih treh letnikih skupno 17 bogoslovcev, v prvem letniku pa 52. V Mariboru je v prvem letniku 9 bogoslovcev, v zadnjih treh letnikih pa skupno 12 bogoslovcev.

— Vsečiliška komisija pri Narodni vladi v Ljubljani ima svojo peto redno sejo v torek, dne 14. t. m., ob 5. uri popoldne v Narodni palači, Bleiweisova cesta št. 10, II. (knjižnica). Posebna vabila ne bodo razposlana, na kar se opozarjajo vsi društveni delegati in docenti.

— Akademski dom. Tajništvo poroča, da svoječasno obvesti vse prislice za sprejem v Akademski dom v Zagrebu potom časopisja, kdaj bo Akademski dom definitivno pripravljen. Kakor se kaže, ne bo pred 1. februarjem.

— Jugoslovanska umetniška razstava v Parizu se bo kmalu otvorila. Dne 15. januarja odpotevne v Pariz iz Zagreba hravatski slikar prof. Križman.

— Višnja gora. Občni zbor društva »Varstvo in oskrbovanje revnih in zanesljivih otrok višnjegorskega sodnega okraja« bo dne 17. prosinca 1919 ob desetih dopoldne v sodniški dvorani. — V slučaju neslepčnosti se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, ki bo sklepal ob vsakem številu navzočih udov.

— Orožniški svet. V Ljubljani se je ustavil odsek, ki ima namen, ustavoviti orožniški svet. Namen orožniškega sveta bi bil sledeči: 1. Pospeševanje gmotnega in socialnega stanja orožniškega moštva. 2. Varstvo proti krivicam, katere bi se event. povzročale orožniškemu moštvo. 3. Vzgoja orožniškega moštva v narodnem duhu. 4. Ustanovitev strokovnega lista za orožniško moštvo. 5. Ustanovitev konzumnega društva. — Orožniški svet se snuje v sporazumu z višnjim orožniškim poveljstvom.

— Rok za prošnje za a) prispevek za preživljivanje, b) za naklonitve za res potrebne svojce vsaj 20% invalidov, padlih, vsled vojne umrlih in pogrešanih vojakov in c) za ameriške podpore je voda podaljšala do 31. januarja t. l. S tem je gotovo ugodila potrebnu ljudstvu, ki se bo lahko še natančno iz časopisov poučilo o prečasnih spremembah v teh podporah in

vendar pravočasno še lahko vložilo prošnje, ki se za vse tri vrste podpor vlagajo pri davalcih.

— Važno za invalide! Invalidi, katerim je že nakazana pokojnina in so vsaj 20% nezmožni za svoj poklic, katerega res ne izvršujejo in so res nujno potreben, imajo tudi pravico do naklonitev, ki znaša po odstotkih njihove invalidnosti 1 K do 1 K 60 vin. na dan. Invalidi, kateri še niso bili pri superarbitraciji, pa so v bedi in nezmožni za delo, naj takoj potom dočne orožniške postaje napravijo pismenе in prošnje na vojno dopolnilno poveljstvo v Ljubljani ali Celju, da jih čimprej poklicajo k novemu pregledu. V prošnji naj natančno napišejo svoj popolni naslov in bivši polk in naj če le mogoče prilože zdravniško spričevalo. Taki invalidi bodo prav kmalu klicani k superarbitraciji, kjer se jim bodo takoj izplačale prečasne dolake.

— Invalidi in trafike. Vlada je sklenila, vsem trafikantom na Slovenskem odpovedati s trimesečnim rokom vse trafike. Po obmejnih krajih, pa tudi v naših krajih so imeli dosti trafik v rokah ljudje tuje načnosti, ali pa precej premožni. Pri posredovanju trafik bo vlada seveda upoštevala potrebe dosedanja trafikante, toda večino trafik bo podelila nepremožnim slovenskim vojnim slepcem in invalidom. S to odredbo vlada noč škoditi nepremožnim dosedanjim trafikantom, pač pa bo razrušila prednosti tujih in drugače premožnih trafikantov, obenem pa zavestno in pravilno preskrbeli več sto slovenskih vojnih invalidov in slepcev. Prav tako bodo koncesije za kinematografe in razne druge obrti dobili samo invalidi.

— Nerešene prošnje za vojaške podpore. Pod prejšnjo Avstrijo se je mnogo ljudi pritožilo na bivšo deželno vlado, ker je nižja politična oblast odbila njihovo prošnjo za vojaško ali ameriško podporo. Samo pri bivši kranjski deželni vladi je takih pritožb na tisoče. Nič manj jih ne bo v Gradcu, Celovcu in Trstu, do katerih pa trenutno ne moremo. Narodna vlada je sklenila, da se pri poverjeništvu za socijalno skrb v Ljubljani osnuje posebna komisija, ki bo poslovala kot druga stopnja za nove prošnje, ki bodo vložene za nove podpore ta mesec, obenem pa bo reševala stare nerešene pritožbe. Vsi tisti, ki so vložili svojčas pritožbe bodo pomirjeni, da se bo novi urad pobrigal za zakonito rešitev takih starih pritožb, obenem pa naj vsak premisl, da pri tisočih pritožb ni mogoče ogromnega dela pri takem pomanjkanju izvezbanih uradnikov zmagati v nekaj tednih. Komisija bo naglo delala po zakonitih predpisih in tako čuvala pravico in potrebo ljudstva. — In kdo bo plačal, če se pritožbi ugodi? Ni neopravljena misel, da je pravzaprav stara Avstrija dolžna plačati te zneske, kateri niso izplačani zgolj vsled počasnosti prejšnje avstrijske uprave. Take upravičene zneske bomo pri končnem obračunu tijrali od stare Avstrie. Naša vlada se bo potrudila, da vsaj nekaj dobi za take svoje ljudi. Ljudje naj bodo pomirjeni in naj zaupajo vladi, da bo z vso odločnostjo varovala korist našega ljudstva.

— Begunci, katerim so doslej izplačevali vojaške podpore davkarije v zasedenih krajih, bodo odslej te podpore dobivali pri davkarijah svojega bivališča. Pri teh davkarijah naj napravijo do 31. januarja tudi nove prošnje za take podpore. Opazujemo pa begunce na novo naredbo o begunske podporah, ki je zelo važna tudi za vojaške podpore beguncem.

— Nemška Avstrija in vojaške podpore Jugoslovom v njenem ozemlju. V mnogih krajih Nemške Avstrije so bile našim ljudem ustavljene takozvane vojaške podpore. Nemška Avstrija pa je sedaj z našim vlado sklenila dogovor, da bo še nadalje izplačevala vojaške podpore našim ljudem v svojem ozemlju, prav tako pa tudi naša vlada nemškoavstrijskim državljanom pri nas. Komur bi bila podpora ustavljena, naj to z natančnimi podatki iz plačilne pole naznani Jugoslovanskemu zastopstvu SHS na Dunaju, I. okraj, Seilerstätte, ki bo posredoval za izplačilo zaostalih zneskov. Za Zgornje Štajersko pa lahko to naznani »Zastopstvu Jugoslovom« v Gradcu, Klosterwiegasse 30/l.

— Ustavljene vojaške podpore. Mnogo je družin, katerim so davkarije v zadnjih mesecih ustavile vojaške podpore. Zlasti se davkarije branijo izplačevati za več mesecov nazaj. Ljudje se hodijo pritoževati v Ljubljano od enega urada do drugega. Pravilna pa ta pot ni in ne pomaga in samo ljudem stroške dela. Komur je davkarija ustavila izplačilo vojaških podpor, naj se pismo pritoži na okrajno komisijo za preživljivanje pri svojem okrajnem glavarstvu. Te komisije so nove in bodo hitro reševale pritožbe o ustavljenih podporah. Seveda bodo priznale naknadno izplačilo le v primernih prav nujne potrebe. Komur je davkarija ustavila ameriško podporo, naj se nikar ne pritožuje v Ljubljano, ampak na svoje okrajno glavarstvo!

— Pokojnine invalidov, vojnih vdov in sirot. Vsí ti so doslej dobivali svoje pokojnine po poštni hranilnici z Dunaja od penzijske likvidature 2. armadnega zobra. Vsled prekucije na Dunaju, je nastala zmeda tudi pri teh obeh dunajskih uradih in zato vsi ti ljudje že nekaj časa niso dobili redno svojih pokojnin. Poverjeništvu za socialno skrb v Ljubljani se je zelo trudilo, da naši ljudje zopet redno dobivajo svoje pokojnine. Sedaj poslujeta obo dužna urada redno in tekom januarja bodo vsi upravičenci dobili svoje pokojnine in pošti z Dunaja. Kdor bi pa do konca tega meseca le ne dobil svoje pokojnine z Dunaja, naj to z natančnimi podatki iz svoje plačilne pole naznani »Zastopstvu Jugoslovom« na Dunaju, I. okraj, Seilerstätte 38, ki bo takoj posredovalo, da vsak hitro dobije svojo pokojnino. Čeck nekaj mesecev, ko bomo dobili vse akte, ki jih sedaj hranijo v Gradcu in na Dunaju, se bodo pokojnine invalidom, vdovam in sirotom pošljale po pošti iz Ljubljane.

— Pokojnine vojaških gažistov. Sedaj izplačuje še vse pokojnine razun invalidin »Pokojninska likvidatura intendantce 2. zobra na Dunaju«. Da bo potem, ko bo to izplačevanje z Dunaja ustavljeno, intendantce II. vojnega okrožja mogoče nadaljevati brez presledka z nakazovanjem teh pristožbin, je potrebno, da priglasijo svojo pravico do pokojnine vsi upokojeni voj. gažisti, ki so jugoslovanski državljanini in bivajo na ozemlju države SHS, s posebno prijavo. Tudi oni državljeni SHS, ki bivajo v inozemstvu, naj priglase intendantce II. vojnega okrožja svojo pravico do pokojnine s posebno prošnjo, v kateri naj navedejo, iz kakega vzroka bivajo še v inozemstvu. Ker nakaže intendantca pokojnino vsem onim gažistom, ki so bili ali bodo upokojeni od vojaške uprave SHS, itak brez posebne prošnje istočasno z upokojenjem, se imajo prijaviti le oni upokojenci, ki med vojno niso bili reaktivirani ter oni, ki so bili sicer vpoklicani, a med vojno zopet upokojeni še od bivše avstro-ogrške vojaške uprave. Prijavi je pričo na vsak način penzijski dekret; druge dokumente le tedaj, ko je njihova vsebina za odmero pokojnine posebne važnosti. Dokumenti bodo vrnjeni, Reaktivirani upokojenci morajo pristati za novo odmero pokojnine pri II. vojnem okrožju v Ljubljani in priložiti prošnji dekret, potrdilo o odsluženem službenem času in druge važnejše dokumente. Tuji podaniki naj se obrnejo na vlado pristožbine države. Obširnih prošenj za zvišanje pokojnine ali povišanje v prihodnjo šaržo ni vpošljati, ker iste le otežkujejo delo in zadržujejo takojšnjo nakazanje pristožbin. Vojaška uprava si je v svesti, da mora pomagati upokojencem — kolikor to dopuščajo sredstva — preko sedanjih kritičnih časov, ki jih je ustvarila vojna. — Dosedanje pokojnine ostanejo nespremenjene, a oziralo se bo na splošno draginjo in določilo primerne mesečne draginjske doklade. Naša nova država hčce in bo pomagala vsem. Vzorec za prij

ni malenkost, ki bi se ravnodušno pustila ob strani, ampak v javnem interesu je, da se stvar pojashi. Preiščite to, g. postajenacelnik! Ta bi bila lepa, da bi imeli še z laškimi vohuni opraviti!

Slovenski zdravniki na Koroškem. Z ozirom na razne očitke Narodni vladi nam poročajo, da je doslej odšlo po naročilu vlade na Koroško 7 zdravnikov, ki so: dr. Jenšterle, dr. Kolterer, dr. Matjašič, dr. Travner, dr. Černič, dr. Gerlovič, dr. Puhar. V teku 1 tedna odide z novo organizirano kolono na Koroško dr. Justin, ki je odložil zdravstveni referat in se protstovljeno javil na Koroško, ker ni dobiti dovolj zdravnikov.

Orožni listi v Mariboru so preklicani. Vse orožje se mora oddati na magistratu.

Nov slovenski zdravnik v Mariboru. Z novim letom se je v Mariboru naselil dr. Vilko Marin, večletni zdravnik v deželni bolnici v Ljubnem.

Iz Prekmurja. Za I. kaplana v Belincih je nastavljen bivši vojni kurat Stefan Lejko, za kaplana v Törniščih pa bivši vojni kurat Vinko Kos. Prestavljen je kaplan St. Horvat iz Beltinec k Sv. Juri, Jožef Tivadar iz Törnišč za II. kaplana v Beltince.

Zbiranje orožja in municije. Živimo v zelo resnih in težkih časih. Sovražniki nam groze od vseh strani ter nam skušajo odtrgati najlepše dele naše domovine. Zato je najsvetejsa dolžnost vsakega posameznika, da storí vse, kar je v korist in blagor naše lepe domovine. Ako se ne bo vsakdo zavedal svoje narodne dolžnosti, ne bo kljub najboljši volji mogoče opremiti naših vojakov s potrebnim orožjem in strelivom.

Znano je namreč, da imajo posamezniki še vedno mnogo orožja in streliva doma skripte ter ga niso doslej oddali kljub večkratnim pozivom.

Preti nam velika nevarnost, da zmanjka naši narodni vojski v najkrajšem času popolnoma streliva za pehotu. Pričakujemo, da bo vsakdo resnost našega položaja na naših mejah razumel ter se odzval nujnemu pozivu in oddal orožje in strelivo vojaškim oblastem. To zahteva narodna dolžnost od vsakega posameznika! One brezvestne ljudi, ki se temu pozivu ne bodo odzvali, pa opozarjam, da se bo proti njim nastopilo najstrožje! — Orožje in municija za puške, tudi posamezne patrone, naj se oddaja na deželi pri najbližji orožniški postaji, v Ljubljani pa v belgijski, šentpeterski, stari domobranci in topničarski vojašnici. — Kdorkoli pa izve, kje se nahaja municija in orožje, ki ni pod vojaškim nadzorstvom in ne na pravem mestu spravljeno, naj to javi poveljstvu II. vojnega okrožja v Ljubljani (kazina, topniški referat).

Iz mažarskega ujetništva. Naš urednik je dobil danes naslednje poročilo: Sobotiče, 5. prosinca. Predrag! Sem pri zavetju M. Sobote z gg. stotnikom Rakuhom, nadporočnikom Ostercem, poročnikom Dolčekom, praporščakoma Prparjem in Rajnerjem, čašniškim namestnikom Polakom in drugimi bil ujet ter se sedaj nahajam tu v Szombathelyu. Upam, da ne bo dolgo trajalo. Prosim Te, sporoči to mojima sestrami in prijateljem. Po par hudi, mučnih dneh nam gre razmeroma dobro. Bodi mi najiskreneje pozdravljen! Božidar Sever.

G. Tomaž Olip iz Sel pri Borovljah in njegova sestra se nujno prosita, da se umakneta takoj k svoji nečakinji na Dolenjsko, ali naj naznanita vsaj svoj sedanji naslov. A. I.

Dražba plemenskih krav. Opozarmamo, da bo druga dražba plemenskih molznih krav v Medvodah v sredo dne 15. januarja t. l. V prvotnem razglasu je bilo pomotoma navedeno 14. januarja t. l.

Ljubljanske novice.

I. Pogreb mladega legijonarja. Umrl je včeraj v garnizijski bolnišnici šestošolec Ivan Strukelj. Dne 7. t. m. se je javil v legijo brez očetovega dovoljenja in še isto noč ga je zadel v Področni drobec granate. Težko ranjenega so pripeljali v sredo zvečer v garnizijsko bolnišnico, kjer je v petek jutro umrl. Pogreb bo jutri (ne danes!) popoldne ob 3. uri iz šolskih prostorov na Viču. — Neumevno nam je, da vabijo v legijo 16letne dijake, in to celo brez dovoljenja staršev! Kdo ima na vesti žrtev?

I. Smrt za domovino. Pri brambi naše severne meje je 10. t. m. padel, zader od granate, Boris Kostanjevec, morariški akademik in protstovljec koroške legije. Pogreb bo v nedeljo, 12. t. m., ob 3. uri popoldne iz deželne bolnišnice na pokopališču pri sv. Križu.

I. Umrl je danes popoldne g. Stefan Frančot, gostilničar in posestnik v Snodnji Šiški, Celovška cesta 66. Pogreb bo v pondeljek ob pol 4. uri popoldne. N. p. v m.! Družini naše sožalje!

I. Slovenska Marijina kongregacija gospodov. Redni tedenski shod v ponедeljek, dne 13. t. m. v konferencijski kapeli na *šiški*.

I. Kdo kolne? Propoved v nedeljo, dne 12. t. m., ob 5. uri popoldne v kapeli cejuitov.

I. Desetnik Vinko Gostinčar, ki se je v zadnjih bojih pri Področju na Koroškem posebno odlikoval, je sin bivšega državnega in je delzelnega poslanca Jožeta Gostinčarja in je bil pred izbruhom svetovne vojne član šentpeterskega »Orla«.

I. Krščanska dobrdelnost je naslov cerkvenemu govoru, ki ga govoriti veleč, g. kan. Nadrah jutri ob 7. uri zjutraj v cerkvi sv. Petra (o priliki 20-letnice Vincencijeve konference).

I. Elizabetna konferenca pri sv. Petru v Ljubljani ima svojo sejo v ponedeljek dne 13. januarja ob 6. uri zvečer v navadnih prostorih. — Udeležimo se tudi vsi slavia dvajsetletnico Vincencijeve konference pri sv. Petru, ki se vrši v nedeljo dne 12. t. m. in sicer zjutraj v cerkvi ob 7. uri, zvečer pa na dobrodelni predstavi v Ljudskem domu!

I. Katoliško društvo rokodelskih posameznikov bodo priredili dne 2. februarja Vodnikovo slavnost. Prva pevska skušnja bodo jutri, v nedeljo, 12. t. m., ob 11. uri v družbenih prostorih v »Rokodelskem domu«.

I. Čevljarska zadruga za ljubljansko okolico prosi, naj se nemudoma zglose vsemi čevljarski mojstri, ki so se vrnili od vojakov.

Vestnik S. K. S. Z.

»Oderušto in dobrota« v Ljudskem domu. Vstopnice za nedeljsko predstavo so razven stošč razprodane. Igra se ponovi v soboto 18. t. m. o priliki orlovskega tečaja. Vstopnice se bodo dobile v predprodaji v »Katoliški Bukvarni« in konzumnih društvin od torka dalje.

Šišensko prosvetno društvo priredi v nedeljo dne 12. t. m. ob 4. uri popoldne v prostorih hiše Favai poleg državnega klodovra redno društveno predavanje. Udeležite se predavanja v obilnem številu.

Orel v Št. Vidu nad Ljubljano je imel na sv. Treh kraljev dan svoj občni zbor, pri katerem si je na novo začrtal cilje orlovskega dela. Pristopilo je takoj 30 fantov, kar kaže, da strašna vojska ni umogla orlovskega duha. Novi odbor, ki sestoji iz izkušenih starejših in deloma iz navdušenih mlajših fantov, nam je porok, da ima Orel v Št. Vidu bodočnost. Za enkrat ima »Orel« na razpolago knjižnico in tedenske sestanke, kateri so dobro obiskani. Upamo, da se tudi vprašanje telovadnice ugodno reši.

Orel v Trbovljah se je poživil. Imel je preteklo nedeljo dne 5. januarja shod. Na shodu se je začrtal program za nadaljnje delo.

Orel v Vačah je imel v nedeljo dne 5. januarja svoj občni zbor.

Orel v Šmartnem pri Litiji se krepko razvija. Na sestanku v nedeljo dne 5. januarja je pristopilo zopet 20 novih članov.

Orel v Tržiču ima prihodnjo nedeljo dne 12. januarja svoj občni zbor.

Prireditev proslave Vodnikove na Koprivniku v Bohinju se je radi slabih potov preložila na svečnico, 2. svečana.

Prosvetna.

Pr. Iz gledališke pisarne. Danes zvečer ob pol 8. uri prvič v letosni sezoni velika opera slavnega ruskega skladatelja Čajkovskega Jevgenij Onegin za A-abonent. — V nedeljo popoldne ob pol 3. uri opereta »Cornelliški zvonovi« izven abonenmenta. Zvečer poljska komedija »Lehkomeslna sestra« za C-abonent. — V pondeljek, dne 13. t. m. se ponovi opera »Onegin« ob pol 8. uri zvečer za B-abonent. — V torek, dne 14. t. m. komedija »Lehkomeslna sestra« za A-abonent. — Ravnateljstvo gledališča je dalo natiski za opero J. Oneginja male hrščuro, ki vsebuje razporedbo oseb, kratek življenjepis A. V. Puškina in P. J. Čajkovskega in na zadnji strani vsebinski opere. Ker so bile slične knjižice z ozirom na razumevanje opere nujno potrebne, smo prepričani, da se jih bo občinstvo rađevalje in z zanimanjem poslužilo. Cena brošuri je 1. K.

Najnovejše.

BOJI ZA PODROČCICO.

Jesenice, 11. Danes zjutraj se bo sicer nadaljuje, a je doslej bolj mirno kot prejšnje dni. Naši fantje se sijajno drže.

Koroški Nemci poročajo.

Celovec, 10. jan. (Lj. k. u.) Dunajski korespondenčni urad poroča: Ko so naše čete zasedle Borovlje, so naše povelje štacijskega poveljništva, ki se glasi tako-le: »Povelje štacijskega poveljništva. Vsak dan se bližamo trenutku, ko dospemo v Celovec. Čas se bliža, ko ostanemo brez skrbni na gorkem. Naš sunek mora biti za sovražnika tako močan in nenaden udarec, in ga moramo izvesti tako, da je nemogoč vsak odporn. Zaradi tega se mora čutiti varnega, da ga potem nadneješ pripravimo v obup. Vsi naši ukrepi bodo omogočili izvedbo, in zaradi tega so za nas zelo važni. Bodite uverjeni, da Vaši poveljniki skrbe za Vaš blagorje in zaupanje do našega majorja, našega odličnega poveljnika! Še par dni, in jugoslovanska trobojica bo plapala nad Celovcem. Podpisana: Kren, stotnik. Zobec.«

Obstrukcija koroških socialistov.

Celovec, 10. jan. (Lj. k. u.) Dunajski korespondenčni urad poroča: V svoji včerajšnji seji je začasna narodna skupščina nadaljevala še v znamenju socialno-demokratične obstrukcije debato o zakonu za volilno obveznost. Posl. Dimnig je imel dvourni obstrukcijski govor, nakar je govoril še socialnodemokratični poslanec Luger. Medtem je prišlo do kompromisa, da bodo prestopki proti volilni obveznosti kaznovani enotno z 10 kronami mesto 500 kron, kakor je bilo določeno prvo. Nato so socialni democri opustili svoj odpor in je bila predloga končno sprejeta z nekaterimi popravki.

Socialistična demonstracija na Dunaju.

Berlin, 10. jan. (Lj. k. u.) Dunajski korespondenčni urad poroča: Neodvisni socialisti so danes priredili demonstracijo, ki se je udeležilo približno 100.000 oseb. Vsi so zahtevali takojšnjo ustavitev krvlitja.

Poljaki proti boljševizmu.

Krakov, 10. jan. Dunajski korespondenčni urad poroča: Poljska likvidacijska komisija je dobila od Poljskega odbora v Parizu brzojavko, da je uaršal Foch pozval vodjo komisije za premirje, naj povabi nemško vlado, da dovoli poljskim četam popolno prostost kretanja na cestah in železnicah, da organizirajo jez proti napredovanju boljševizma na Poljskem in Litvskem.

Židovski pogromi v Ukrayini.

Varšava, 10. jan. (Lj. k. u.) Poljska brzovojna agentura je dobila o poštu v Ukrajini slednje brzojavko: Dne 2. t. m. so bili v Žitomeru in Berdičevu veliki židovski pogromi, pri katerih je bilo oškodovanih več tisoč oseb. V Berdičevu je bilo ubitih približno 700 židov. Pogromi v Berdičevu so se pričeli med razročenjem židovske milice po Petjurovih vojakih.

Narodna vlada.

Iz 43. seje Narodne vlade SHS v Ljubljani z dne 9. januarja 1919.

Proklamacija regenta Aleksandra z dne 6. januarja 1919 se po naročilu skupnega ministra za notranje zadeve Pribičeviča razširi v 500 izvodov po deželi.

Deželna vlada za Koroško pozivlja Narodno vlado v Ljubljani, da se do 11. januarja 1919 ob 12. uri opoldne izpuste koroški Nemci, ki so bili južno od Drave in v Velikovcu aretirani in odpeljani iz dežele, sicer bo izvajala najstrožje represalije. — Iz Celovca je prišel stotnik generalnega štaba kot parlamentar in vprašal, ali je Narodna vlada pripravljena, počasiti se o premirju. Obz. zadeve sta se odstupili v rešitev skupni vladi v Beogradu, ker spadata v njeno kompetenco.

V posvetovalno dvorano je prišla internacionalna komisija za pomoč osrednjim velešilam glede prehrane, obstoječa iz 4 časnikov (dveh Italijanov, enega Angleza in enega Amerikanca). Dogovarjala se je z Narodno vlado glede prevoza živil za Nemško Avstrijo, ki ne dopusti prevoza soli, sladkorja in petroleja in jo prosili, naj posreduje pri Nemški Avstriji v tej zadevi.

V kontrolno komisijo za likvidacijo deželne odborja kranjskega se imenuje Ivan Ogrin, v upravno komisijo dr. Jure Adlešič.

Dvorni svetnik dr. Franc Zupanc se na lastno prošnjo vpoklical in se mu izreče zahvala za službovanje s prošnjo, da ostane v službi do imenovanja novega načelnika zdravstvenega oddelka.

Komisija za enotno ureditev uradniškega vprašanja je izdelala svoje predloge z ozirom na rezolucijo glede izboljšanja gmotnega stanja uradništva, ki jih je izročil Narodni vladi predsednik zdravnih uradniških organizacij. Predlogi se izročajo poverjeništvu za finance, da izračuna finančni efekt, nakar bo o njih razpravljala Narodna vlada.

Na razgovor pride predlog, da se razpuste tekmo 14 dni vse vojaške delavnice, ki so bile novovo ustanovljene po izbruhu vojne. V prvih vrstih pričeta v poštev vojaški stavbi urad in vojaška klavrica; pridrži naj se samo avtomobiliska delavnica. Zadevo uredita dogovorno poverjeništvu za javna dela in narodno obrambo.

Profesor Mihael Michor na drž. obrtni šoli se pomakne v VIII. činovni razred s pravno veljavnostjo od 1. januarja 1919.

Inženir Ivan Marek, Oskar Juran in Avrelj Kobal se imenujejo za stavbne nadkomisarie.

Vsa javna kinematografska podjetja v območju Narodne vlade SHS v Ljubljani se počivaljajo v korist invalidom. Podrobnosti dočaka tozadne naredbe.

Na licitaciji se proda slednje demobilizacijsko blago: sodi bivš Fässerzentrale, glasovirji in drugi glasbeni instrumenti. Glasovirji se razstavijo na ogled v Mestnem domu. Dan licitacije se pravočasno naznani.

Južna železnica zahteva še vedno za demobilizacijsko blago civilne tarife, dasi so se v Avstriji plačevali le vojaški tarifi. Narodna vlada ji civilnih tarifov ne prizna od 1. novembra 1918 naprej.

Les iz demobilizacijskega blaga se dovoli direktnim por

Gospodarske novice.

g Tihotapstvo ali prosta trgovina. Pod tem naslovom prinaša »Hrv. Obrana« naslednje vrstice, ki zelo dobro ilustrirajo našo »prosto trgovino«: »Zaloge žita v Slavoniji in Sremu so mnogo večje, kot jih potrebuje zase tamkajšje prebivalstvo. Ljudstvo je prepovedano prodajati ta odvišek, a izvedba te prepovedi je nemogoča; ljudje vtihotapljujo žito v sosednjem Bosno ob vsej savski meji in ni misliti, da bi se to moglo preprečiti, cela armada ne bi tega mogla storiti. Par sto ljudi prevozi na brodih cel vagon žita in zaslubi pri tem do 25.000 K. Vsak posameznik zaslubi do 50 K. Tako gre preko meje na stotine vagonov žita, Železnice prevažajo edinoležitosti. Delavca ne dobiš niti enega za 20 do 30 K na dan. Po nekaterih slavonskih vaseh so pustili poljsko delo vsi, od hincske gospodarja do zadnjega člena družine, in se vrgli na tihotapstvo. Kromaj je še neizkopan in gniye v zemlji, konusa nepospravljen, zemlja zanemarjena, in že danes moramo računati s tem, da bo prihodnja letina mnogo slabša. Vse to bi odpadlo, ako bi se dovolila prosta trgovina in zatem ali da bi se vsaj bosanski vladil dovolilo, da nakupi potrebno množino žita v Sremu, Slavoniji, Bački in Banatu. Po-

trebščina Bosne je naravnost neznačna v primeri z zalogami žita, ki ga imamo v naših pokrajinalah. S prosto trgovino bi se prav gotovo ne izvozilo več žita, kot se ga sedaj potom tihotapstva. Pričel bi se reden promet in nastale bi pri nas zopet normalne razmere.

g Čehoslovaška valuta. Čehoslovaška republika bo pristopila latinski denarni konvenciji, enota bo króna. Kakor znano, datira latinska denarna konvencija iz leta 1865., ko so se Francija, Belgija, Švica in Italija, pozneje tudi Grška in Monako, dogovorile, da bodo vzdrževali valuto frankov v razmerju zlata in srebra 1:15 in pol, kovati novce enake vrednosti in jih medsebojno sprejemati kot plačilo. Verjetno je, da bo tudi naša država pristopila latinski konvenciji.

g Modro galico za škropiljenje trt proti peronospori v letu 1919. priskrbi Slovenska kmetijska družba v Ljubljani vsem vinogradnikom v ozemlju Narodne vlade SHS v Ljubljani, če so družbeni udje ali ne, po 8 K 50 vin. za kg na vseh krajin razdeljevanja, ki se jih toliko ustanovi, da more priti vsak vinogradnik brez imena vredne zamude časa do njih. Ta cena je za celo slovensko ozemlje države SHS enotna in se ne sme nikjer prekoraci. Vso naročen-

no modro galico je takoj in naprej plačati. Na naročila brez denarja se družba sploh ne ozira. Priskrbo modre galice jamči družba le tistim, ki jo precej ali vsaj do 1. marca t. l. naroči, dočim bo zvršitev kasnejše došlih naročil zelo dvomljiva, ali sploh nemogoča. Podrobna določila in pojasnila o oddaji modre galice so objavljena v 1. številki letosnjega »Kmetovalca« in se dobi na zahtevo njih ponatis zastoji pri Slovenski kmetijski družbi v Ljubljani.

Kdo izmed vrčajočih se ruskih vojnih ujetnikov kaj ve o Jakobu Grku, zadnji čas bivajočem v Taškentu, Turkestan, Rusija? Služil je pri lovskem bataljonu št. 20 v Galiciji. Zadnjič je pisal meseca junija 1918. Kdor bi kaj vedel o njem, naj blagovoli sporočiti proti povrnitvi stroškov Frančiški Grk, postaja Rognidol, Dolenjsko.

— Prošnja. Golob Franc, pešec pp. št. 17, dodeljen brzojavnemu oddelku 45. vojne pošta 136, se do danes ni vrnil, ne oglasil, vkljub temu, da ga je tovariš, ki se je vrnil, dne 3. novembra 1918 še videl. Če je komu kaj znano o njem, se prosi, da sporoči proti povrnitvi stroškov njegovi rodbini. Marjeta Golob, pošta Ptuj (Kicar).

Pogreša se od 6. novembra 1918 rezervni narednik ljubljanskega pešpolka Ivan Hlebanja, rojen 1888, doma iz Podkorenja pri Kranjski gori, Gorenjsko. Imenovan je zapuščil dne 6. novembra 1918 bolnico taborišča

(Lagerspital) v Feldbachu na Stajerskem, kamor je prišel začetkom oktobra 1918 iz italijanskega bojišča, kjer je obolel na malariju. Od tega dne niso dobili svojci o njem nikakoga obvestila. Prosijo se, da javi dotedeni, komur bi bilo kaj znano o njem, na sledični naslov: Ivan Hlebanja, Podkoren 19, p. Kranjska gora, Gorenjsko.

Zgubila se je usnjata črna ročna torbica z večjo vsoto denarja in raznimi malenkostmi. Pošten najditelj se prosi, naj jo odda proti nagradi Hel. Rodič, Poljanska cesta 2, pr.

Zgubil se je majhen rujav šekat pes Ambrožev trg 9.

Zgubila se je 8. t. m. zvečer usnjata denarnica z večjo vsoto denarja od Zvezde po Kongresnem trgu skozi Židovsko ulico proti Trnovskemu mostu. Pošten najditelj se prosi, naj jo odda v Konsumu na Kongresnem trgu proti nagradi.

V gledališču, parter levo, se je zgubila na novega leta dan pri popoldanski predstavi usnjena pločnata denarnica z monogramom A. P., vdelan na srebrnem okovu denarnice z vsebino 1 bankovec za 20 kron ter nekaj drobišča. Najditelj naj denar obdrži, denarnico pa odda proti nagradi 20 K na policijo.

Dar. V veseli družbi v gostilni pri »Sole, kolu« Pred skofijo je nabral za slovensko oslepelo vojake gosp. Josip Mayer K 3554. Prosim, posnemajte!

Bukova hrva zdrava, suha, metler razlagana in razsekana in dostavljena na dom. Si. C. Tauzher, Ljubljana, Dunajska cesta 47.

Prodaja: voz-brek in železna peč. Vec se pozive v Kladezni ul. 13, v Krakovskem predmestju.

Francoščino poučuje od 15. t. m. dalje v tem jerku zakonito izpražana gospodinja. Natančna pojasnila na Sv. Petra cesti 27, I.

Hiša je naprodaj v Sent Vidu nad Ljubljano, št. 4, pripravna za vsako obrt. V hiši se nahaja voletna kleparska obrt. Poleg spada sadni vrt in ena njiva. Interesenti naj se obrnejo na posestnika Vinko Bele, kleparski mojster v Kranju.

JULIAN PAŃCZYSZYN
MINKA PAŃCZYSZYN
ROJENA CIBER
POROČENA
11. PROSINCA 1919
LJUBLJANA DROHOBYCZ

Delavci, delavke

spretni, prljubljeni! Nudi se Vam prilika za dober postranski zasluge. Izmeni ali ust. ponud. uredništvo »Slov.«

Industrija za razsvetljavo

družba z omej. zav., Maribor ob Dravi. Gospodska ulica št. 5.

Električne naprave za razsvetljavo za mlina, žage in druge naprave. Električni motorji, električni gladičniki, električne žepne svetilke.

Edina slovenska veletrgovina umetnega cvetja in pogrebnih potrebščin

Anton Z. Finžgar

VARAŽDIN (HRVATSKO)
dobavlja samo na debelo: umetno cvetje, nagrobne vence, okraske, noge in tapete za rakve, tančice, mrtvačke čevlje i. t. d.
Svoji k svojim! :: Svoji k svojim!

Lahek, prav

dober zaslugek

dobe podjetni fantje in možje v Jugoslaviji. Ponudbe pismeno ali ustnemo na uredništvo »Slov.«

Preostalna prodaja.

Dne 13. t. m. v pondeljek ob 10. uri dopoldne se bode prodajalo iz proste roke na Rimski cesti št. 3, II. nadst. (Recherjeva hiša) antike kakor tudi moderna sobna oprava in pristne perzijske preproge, sedia, potem različne druge tvari kot: svetilke itd.

MLATILNICE

na viteljne in ročni pogon ter

brzoparičniki

od 55 do 2001 vsebine, pocinkani, se po ugodnih cenah oddajo. — Naslov pove, aka znamka za odgovor priložena, M. Jevnikar, Ljubljana, Velika celnarska ul. štev. 23, Trnovo.

100

Organisti in cerkveniki

dobe prav dober in labek zaslugek. Pojasnila o tem v uredu. »Slov.«

Delniška stavbinska družba „Union“ v Ljubljani.

111

IV. emisija.

P. II.

Vsled zaključka izrednega občnega zboru delničarjev Delniške stavbinske družbe »Union« v Ljubljani, ki se je vrnil dne 24. oktobra 1918 in vsled dovoljenja Narodne vlade SHS, oddelok za notranje zadeve v sporazumu z oddelkom za finance, z dne 27. decembra 1918, št. 37.831, je sklenil podpisani upravni svet, da izda

2000 delnic Delniške stavbinske družbe „Union“

po K 335 — imensko vrednosti in s tem dvigne delniško glavnico za K 670.000 — na K 1.113.540 —.

Izdaja delnic se izvrši pod sledečimi pogoji:

1. Imetnikom starih delnic pripada opcijska pravica na 1324 delnice po ceni K 335 — tel-quel, dočim se 678 delnic po centi K 500 — tel-quel prepusti javni subskripciji tudi za nedelničarje.

2. Delnice IV. emisije sodelujejo na uspehih podjetja z isto pravico in dolžnostjo od 1. januarja 1919 dalje, kakor stare delnice.

3. Opcijska pravica pripada starim delničarjem, ki morejo dobiti za vsako staro delnico eno novo delnico po ceni K 335 —. Delničarji, ki želijo izvršiti opcijsko pravico, morajo položiti plačite delnic v pisarni hotela »Union«.

4. Predbeležba na delnice javne subskripcije po K 500 — sprejema pisarna hotela »Union«; upravni svet si pa pridrži pravico reparticije subskribiranih delnic.

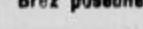
5. V slučaju, da bo o priliku reparticije podpisatelju dodeljeno manjše število delnic kot je predbeležil, se mu povrne več vplačana vsota dne 1. februarja 1919.

6. Predbeležba in popolno vplačilo delnic se mora izvršiti med 8. in 14. jan. 1919; v istem roku se mora izvršiti tudi opcijska pravica.

7. Kurzni dobitek novih delnic pripada — po odbitku vseh stroškov in pristojbin — rezervnemu zaključku Delniške stavbinske družbe »Union« v Ljubljani.

Upravni svet Delniške stavbinske družbe »Union« v Ljubljani.

Brez posebnega obvestila.

Potri neizmerne žalosti nagnjamemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretresujočo vest, da je naša iskreno ljubljena mati, oziroma svakinja in tačka, gospa

Beti Lenče rej. Arocker

dne 2. januarja t. l. po dolgi, mukopolni bolezni, previdens s tolažili svete vere v Klosterneburg premirila.

Truplo nepozabne pokojnice se je prepeljalo na Rudnik in se položi v nedeljo ob 3. uri popoldne na pokopališče k sv. Krištu.

Blagega pokojnika priporočamo v prijazen spomin.

▼ Ljubljana, 11. jan. 1919.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Erna Sapecka, r. Lenče, hčerka; Karol Lenče, sin; Vojteh Sapecki, podpolkovnik-auditör, set; Iva Lenče, r. Kobi, sinška.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Prostovoljna javna dražba.

Dne 20. t. m. in naslednje dneve se bodo v skladniču glavnega carinskega urada na južnem kolodvoru v Ljubljani začenši ob 9 do 12 ure predpoldne prodajalo na javni dražbi raznovrstno blago zasezeno po Narodni vlasti v Ljubljani, kakor: 120 komadov lepih železnih postelj, pločevinasti ovali (tase), železna orala, leseni jarmi, male in velike klučavnice, šarniri, zaponke, vijaki, obeski, žlice, vilice, noži, konopne in žične vrvi, ter razne druge kuhinjske in domače kovinaste in železne naprave, dalje angležke knjige itd. Izključna cena posameznim predmetom je po izvedenih označena sedanja cenilna vrednost. Pod to ceno se blago ne prodaja. Ogled predmetov je skupcem prost v dnevnih dražbah. Prodaja se vrši posamezno ali v pripravljenih skupinah (lotih) najvišjemu ponudniku proti govorini. Izraženi predmeti se morajo takoj odpraviti iz skladniča.

V Ljubljani, 9. januarja 1919.

Glavni carinski urad v Ljubljani.

Predstojnik:
Piščanec, l. r.

Posestvo obstoječe iz treh hiš

v Kandiji pri Novem mestu se proda takoj iz proste roke. Zraven spada velik vrt, hiše so pripravne za vsakatero obrt, ker stoe na zelo prometnem kraju. Posebno za usnjarsko obrt je pripravno, ker je že bilo tukaj usnjarsko. Več se pozive pismeno ali ustremno pri lastniku Jakob Planinšek, Koglo št. 18, pošta Šmarjeta, Dolenjsko. — Proda se tudi vinograd v zelo pričutljiveni goricici v Mevcih, fara Šmarjeta, z vso pritiklino in kletarsko pripravo ter zidanico in 22 hektolitrov vina.

V večjem mestu Slovenije se proda

zobotehniški atelje

z zelo dobro idočo praksjo z vso opravo vred. Vprašanja na upravo "Slovenca" pod "Zobotehnik". 220

Pozor!

Pozor!

Poljedelski stroji in orodje

vse vrst, lastnega in tujega izdelka se nabavi najceneje pri slovenski tvrdki: **D. Stucin na Dunaju, 18. okr.**

Hohenegasse 4. - Dopisuje se slovensko!

Tovarna Reich

Ljubljana, Poljanski nasip 4-6
barva vedno vsakovrstno blago,
čisti obleke,
pere vsakovrstno perilo,
svetlo lika, ovratnike, srajce, za-
pestnice itd.
Naročila po pošti se točno izvršujejo.

Pozor!

V sredo, dne 15. januarja se proda na **Javni dražbi v Bukovščici št. 29** nad Škofjeloško na Gorenjskem

posesivo z gospodino in trgovino.
Prodalo se bo event. tudi brez dražbe.

Pozor! Jugoslovani! Trgovci!

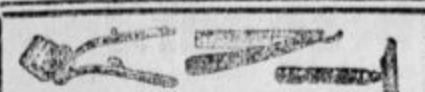
Nudim Vam

zemljevid
celokupne Jugoslavije.

Vsek trgovec naj bi ga prodajal, vsaka hiša naj bi ga imela; saj je to zemljevid naše svobodne domovine. Cena na drobno 2 K. Denar naprej! Trgovcem pošljem najmanj 50 zemljevidov za 60 K. prost poštne proti povzetju. Za večja naročila popust po dogovoru.

Se priporočam

Rudolf Cotič, Vrhnikar.

10 vinarjev

(za dopisnico) Vas stane moj cenik, ki se Vam poslje na zahtevo zastonj. C. in kr. dvern. založnik

Jan Konrad, razpisiljalnica Brux st. 1996 (Cesko).

I. brtev iz srebro jekla K 7.—, 9.—, 11.—. Varnostni brivski aparati pomiki! K 7-50, dvorezna rezerv. rezila tuc. 12 K., lase- in bradostrižniki K 26.—, 28.—. Pošilja se po povzetju ali predplačilu. Zamenja dovoljena ali denar nazaj.

Izdaja konzorcij »Slovenca».

za dopisnico) Vas stane moj cenik, ki se Vam poslje na zahtevo zastonj. C. in kr. dvern. založnik

Jan Konrad, razpisiljalnica Brux st. 1996 (Cesko).

I. brtev iz srebro jekla K 7.—, 9.—, 11.—. Varnostni brivski aparati pomiki! K 7-50, dvorezna rezerv. rezila tuc. 12 K., lase- in bradostrižniki K 26.—, 28.—. Pošilja se po povzetju ali predplačilu. Zamenja dovoljena ali denar nazaj.

Občinstvo se še enkrat opozarja, da izgubi ves popirnat denar, ki ne bo do 20. t. m. popoldno ožigosan (Štempljan), vsako vrednost in ga nobena javna blagajna v Jugoslaviji ne bo več sprejemala.

Razglas**o žigosanju bankovcev (popirnatega denarja)
avstro-ogrskega izvora v Ljubljani.**

Sporazumno s predstojništvom finančnega deželnega ravnateljstva naznanja oziroma izdaje mestni magistrat sledi:

1. Vsak avstro-ogrski bankovec, ki do včetega 20. t. m. ne bo ožigosan (Štempljan), izgubi vsako vrednost.

Zigosanje bankovcev se vrši za vse v Ljubljani stanjuče posestnike popirnatega denarja od pondeljka, dne 13. t. m. do včetega pondeljka, dne 20. t. m.

Zigosanje oskrbe ali denarni zavodi, ki so v sledenčem naštetih, ali pa uradne komisije, o katerih je nižje govor. V to upravičeni denarni zavodi so:

1. Mestna hranilnica Ljubljanska.
2. Kranjska hranilnica.
3. Hranilnica kmčkih občin.
4. Kmettska posojilnica ljubljanske okolice.
5. Ljudska posojilnica.
6. Obrično pomožno društvo.
7. Splošno kreditno društvo.
8. Vzajemno podporno društvo.
9. Filialka avstro-ogrskih banke.
10. Kreditni zavod za trgovino in obrt.
11. Jadranska banka.
12. Ljubljanska kreditna banka.
13. Kranjska deželna banka.
14. Splošna prometna banka.
15. Češka industrijalna banka.
16. Ilirska banka.
17. Mestna občinska blagajna.

Stranke pozivljamo zaradi njih lastne udobnosti da svoj popirnati denar prineso najkasneje do 20. januarja 1919 v navadnih poslovnih urah k enemu teh zavodov in ga tamkaj nalože, ker bo zavod ves poverjen mu denar sam ožigosal, ali ga pa pri zavodu zamenja za že ožigosane.

Kdor se noče poslužiti tega pota, mora prinesi ves svoj popirnati denar k eni izmed tistih komisij, ki bodo poslovale v onem okraju, v katerem stranka stanuje.

Komisije bodo poslovale od dne 13. do 20. t. m., izvzemši petek, dne 17. januarja, kateri dan mora biti na razpolago za krušne komisije.

Komisije bodo poslovale ob 8. zjutraj do 2. popoldne. Kdor kakšnegakoli popirnatega denarja avstro-ogrskih veljave do pondeljka dne 20. t. m. ob 2. popoldne ni dal pri komisiji ožigosati, niti ga ni do včetega tega dne izročil v žigosanje kakemu izmed omenjenih denarnih zavodov, denarja ne more dati več žigosati in je dotični bankovec v jugoslovanskem državi odšel sploh brez vsake vrednosti.

Komisiji okraji so isti kakor za krušne komisije, samo da je za žigosanje v vsakem okraju po več komisij, in sicer:

I. okraj.

1. komisija Mestni dom, velika dvorana (načelnik Rihard Svetič).
2. » Mestni dom, mala dvorana (načelnik Ludovik Dermelj).
3. » Marijaniče (načelnik ing. Matko Miklič).

II. okraj.

4. » Magistrat, občinska dvorana (načelnik dr. Miljutin Zarnik).
5. » Magistrat, posvetovalnica (načelnik Viktor Čuhaj).
6. » Šola pri sv. Jakobu (načelnik Jernej Boltar).
7. » Šola na Prulah (načelnik Franc Škulj).

III. okraj.

8. » Krušni lokal v Cerkveni ulici št. 21 (načelnik Franc Troš).
9. » Šola na Cojzovi cesti (načelnik Josip Cepuder).

IV. okraj.

10. » Šola na Vrtači, Erjavčeva cesta 19 (načelnik Andrej Rape).
11. » Mladika, Šubičeva ulica 9 (načelnik dr. Rudolf Mole).

V. okraj.

12. » Narodni dom, mala dvorana, I. nadstr. (nač. Josip Reisner).
13. » Krušni lokal v gostilni Novi svet, Marije Terezije cesta št. 14

VI. okraj.

14. » Rokodelski dom, Komenskega ulica 12 (nač. Jakob Furlan).
15. » Šola na Ledini, Komenskega ulica 19 (nač. dr. Franc Detela).

VII. okraj.

16. » Slovenska šola v Spodnji Šiški (načelnik Ivan Petrič).
17. » Krušni lokal v gostišču Petra Stepic, Sp. Šiška (nač. Iv. Lokar).

VIII. okraj.

18. » Jubilejna ubožnica, Japljeva ulica, jedilnica (nač. Fran Grm).
19. » Jubilejna ubožnica, soba na desni, (načelnik Fran Latižar).

IX. okraj.

20. » Krušni lokal v Marenčetovi gostilni, Dol. c. 20 (nač. A. Likožar).
21. » Šola na Barju, Karolinska zemlja 40 (načelnik Fran Črnagoj).

Vsakdo mora prinesi svoj popirnati denar k eni od tistih komisij, ki poslujejo v njegovem (krušnem) okraju.

Vsakdo pa mora porabiti tisti dan, kateri je določen z začetno črkno njegovega rodbinskega imena, in sicer:

dne 13. januarja (pondeljek) črke A do G,
» 14. » (torek) črke H do L,
» 15. » (sreda) črke M do P,
» 16. » (četrtek) črke R do T,
» 18. » (sobota) črke U do Z (X, Y).

Nedelja, dne 10., in pondeljek, dne 20. januarja, sta na razpolago za žigosanje onim, kateri so brez lastne krvide zamudili svoj dan. **Opozorja se na občinstvo, naj se nikar iz komodnosti ne zanaša na ta dva dneva ter o pravem času pride, ker sicer bi komisijam ne bilo mogoče do zaključka opraviti vsega dela in dotični denar bi postal neveljaven.**

III.**Način žigosanja.**

Vsek bankovec dobri uraden pečat, bankovci od 10 krov in višji pa tudi številko uradnega zapisnika.

Bankovce po 1 in po 2 kroni se kar prinese h komisiji, ji pove, koliko da jih je (komisija jih presteje), nato jih komisija po izdanih navodilih vpiše, ožigosa (Štempljan) in izroči prinesitelju nazaj.

Enako je postopati z višjimi bankovci (po 10 krov in več), ako jih stranka ne prinese h komisiji več nego vsega skupaj **dvanajst**, najsi bodo vse vrednosti n. pr. (vsi po 10 krov) ali pa razne (n. pr. 2 po 10, 3 po 20 in 5 po 100) samo, da jih ni **vsega skupaj** več nego.

Kdor prinese več nego 12 bankovcev po 10 krov ali višjih, mora pa obenem komisiji prnesti **posebno prijavo**, v kateri so vsi bankovci po številu vsake vrste, po skupni vrednosti vsake vrste in po celotni vrednosti vseh bankovcev skupaj pisani.

Tiskovine za te prijave se doberi pri posameznih komisijah in v sledenih trafkah:

Glavna trafika, Mestni trg,
Dolenjeva trafika, Prešernova ulica,
trafika v hotelu Union,

» na Valvazorjevem trgu št. 5,
» v Mahrovi hiši, Kopitarjeva ulica,

» v Šelenburgovi ulici,

» na sv. Jakoba trgu nasproti Šole,

» v Rögerjevi hiši, Ambrožev trg 2,

» pri »Novem svetu«, Marije Terezije cesta 14,

trafika na Sv. Petru cesti (spomnjenje),

trafika na Celovški cesti št. 66 (Pogačnikova hiša),

trafika na Karlovske cesti št. 34 (poleg Grubarjevega nabrežja)

Tenentejeva trafika na Gradskega trgu št. 3,

Pichlerjeva trafika na Kongresnem trgu št. 3.

Tiskovine za prijavo stanejo 5 vin.

Izpolnjena prijava ostane pri komisiji, le Štempljani bankovci se stranki vrnejo.

Občinstvo se še enkrat opozarja, da izgubi ves popirnati denar, ki ne bo do 20. t. m. popoldno ožigosan (Štempljan), vsako vrednost in ga nobena javna blagajna v Jugoslaviji ne bo več sprejemala.

Zato naj nikdo ne zamudi o prav